

2025-жылдын 2-июнундагы № 09-ОД буйругу менен

ЖАК КК "Аманат" башкы директору

«БЕКИТИЛГЕН»

Умаралиев У.А.

Мүлктү өрттөн жана башка коркунучтардан
камсыздандыруу боюнча келишим түзүү жөнүндө
Ачык оферта

Бишкек ш.

"02" июнь 2025.

АЧЫК ОФЕРТА ЖӨНҮНДӨ ЖАЛПЫ МААЛЫМАТ (МЫНДАН АРЫ ТЕКСТ БОЮНЧА – ОФЕРТА)	
Оферта жасаган адам <u>(Камсыздандыруучу):</u>	"Аманат" Камсыздандыруу Компаниясы" Жабык акционердик коому (мындан ары - "Аманат" КК ЖАК) ИСН 02102202510322; ОКПО 33679797; МСКБ: 002 Бишкек шаарынын Ленин району боюнча. Юридикалык дареги: Кыргыз Республикасы, Бишкек ш., Садырбаев көч., 1/10, 38. Иш жүзүндөгү дареги: Кыргыз Республикасы, Бишкек ш., Коенкөзов көч., 119, 2-кабат. Тел.: +996 (507) 80-77-87; +996 (704) 99-32-32 web: skamanat.kg, e-mail: office@skamanat.kg Кыргыз Республикасынын Экономика жана коммерция министрлигине караштуу Финансы рыногун жөнгө салуу жана көзөмөлдөө мамлекеттик кызматынын 2025-жылдын 14-апрелиндеги №5 лицензиясы.
Оферта даректелген жактар (Камсыздандырылуучулар):	
Офертанын предмети жана акцепти:	Бул Офертанын предмети болуп, Мүлктү өрттөн жана башка коркунучтардан камсыздандыруу келишимин (Полис) түзүү жөнүндөгү сунушту кабыл алуу (акцептөө) болуп саналат, Бул офертада ачылган шарттарга кошулуу жолу менен ишке ашырылат. Бул Офертанын акцепти Камсыздандырылуучулар тарабынан берилген жеке маалыматтарды чогултууга, иштеп чыгууга жана сактоого толук макулдукту билдирет (№1 тиркеме). Өз кезегинде, "Аманат" КК ЖАК Камсыздандырылуучулар тарабынан берилген маалыматтарды үчүнчү жактардын жетүүсүнөн коргоону камсыз кылууга милдеттенет. Бул Оферта Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык түзүлгөн жана Башкы директордун 2025-жылдын 2-июнундагы № 09-ОД буйругу менен бекитилген.
Камсыздандыруу полисин чыгаруу:	Камсыздандыруу полисинде Камсыздандырылуучу жана/же Камсыздандырылган жак жана/же Пайда алуучу, камсыздандыруу мөөнөтү, камсыздандыруу суммасынын өлчөмү, төлөнүүчү камсыздандыруу сыйлыгынын өлчөмү, ошондой эле бул Офертага шилтеме тууралуу маалымат камтылууга тийиш. Камсыздандырылуучу камсыздандыруу полисинин түп нускасын кагаз жана/же электрондук түрдө Камсыздандыруучудан же Камсыздандыруучунун ыйгарым укуктуу өкүлдөрүнөн чыгарылган учурдан тартып алат. Бул Оферта Камсыздандыруучунун кызматкерлери жана Камсыздандыруучунун ыйгарым укуктуу өкүлдөрү тарабынан кагаз жана/же электрондук түрдө таратылат, ошондой эле Камсыздандыруучунун расмий интернет ресурсунда төмөнкү дарек боюнча жайгаштырылган: www.skamanat.kg . Кандай болгон күндө да, бул Офертанын шарттары менен Кыргыз Республикасы, Бишкек шаары, Коенкөзов көчөсү, 119 дарегинде жайгашкан Камсыздандыруучунун кеңсесинен таанышууга болот. Бул Оферта Камсыздандырылуучунун буга окшогон жана башка камсыздандыруу келишимдерин түзүү укугун чектебейт.
Офертанын шарттарын өзгөртүү:	«Аманат» КК ЖАКы жаңы редакциясын расмий сайтына жарыялоо аркылуу ушул Офертанын жоболоруна бир тараптуу тартипте өзгөртүүлөрдү киргизүүгө укуктуу. Бул учурда, жаңы редакция жарыяланганга чейин түзүлгөн бардык камсыздандыруу келишимдери боюнча шарттар өзгөрүүсүз калат жана Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында каралган учурларды кошпогондо, мындай

	камсыздандыруу келишимдери түзүлгөн учурда колдонулган редакцияга ылайык келет.
Офертанын жарактуулук мөөнөтү:	Бул Оферта убакыт менен чектелбейт жана аны Камсыздандыруучу Интернет тармагындагы расмий ресурста маалыматты ачып көрсөтүү менен чакыртып алган учурда өзүнүн аракетин токтотот. Бул Оферта кайра алынган учурда, эгерде Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында башкача каралбаса, таризделген бардык камсыздандыруу полиси боюнча Камсыздандыруучунун милдеттенмелери алардын колдонуу мөөнөтү аяктаганга чейин күчүндө калат.
Бул Офертада колдонулган негизги түшүнүктөр:	а) Камсыздандырылуучу - ушул Оферта шарттарында камсыздандыруу уюму менен камсыздандыруу келишимин түзгөн аракетке жөндөмдүү жеке же юридикалык жак. б) Камсыздандыруучу - Кыргыз Республикасынын Экономика жана коммерция министрлигине караштуу Финансы рыногун жөнгө салуу жана көзөмөлдөө кызматынын лицензиясынын негизинде Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык камсыздандыруу ишин жүргүзүүчү "Аманат "КК" ЖАК. в) Камсыздандыруу объектиси – Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына каршы келбеген, кыймылдуу жана кыймылсыз мүлккө ээлик кылуу, пайдалануу жана тескөө менен байланышкан мүлктүк кызыкчылыктар. г) Пайда алуучу – камсыздандыруу келишими түзүлгөн жана Камсыздандырылуучу же камсыздандырылган жак болбосо дагы, камсыздандыруу суммасын же башка компенсацияны алууга укуктуу болгон жак. д) Камсыздандыруу учуру – Камсыздандыруучунун Камсыздандырылуучуга/Пайда алуучуга камсыздандыруу ордун толтурууну төлөп берүүгө милдеттенмеси келип чыккан камсыздандыруу мезгилинде болгон, бул Офертанын жана камсыздандыруу полисинин шарттарында каралган иш жүзүндө болуп өткөн окуя е) Камсыздандыруу мезгили - Камсыздандыруучу камсыздандыруу жабуусун берген камсыздандыруу полисинде көрсөтүлгөн убакыт аралыгы. Ушул Оферта менен шартталган камсыздандыруу көрсөтүлгөн убакыт аралыгында болгон окуяларды гана камтыйт. ж) Камсыздандыруу төлөмү - ушул Офертада каралган камсыздандыруу учуру болгондо Камсыздандыруучу тарабынан Камсыздандырылуучуга/Пайда алуучуга камсыздандыруу суммасынын чегинде төлөнүүчү акчалай сумма.
КАМСЫЗДАНДЫРУУ КЕЛИШИМИ (КАМСЫЗДАНДЫРУУ ПОЛИСИ) ТҮЗҮЛҮҮЧҮ КАМСЫЗДАНДЫРУУ ШАРТТАРЫ	
1. Жалпы шарттар:	1.1 Бул камсыздандыруу шарттары Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына жана Башкы директордун 2025-жылдын 5-мартындагы №03 буйругу менен бекитилген "Өрттөн жана башка коркунучтардан камсыздандыруу эрежелерине" ылайык түзүлгөн (мындан ары - эрежелер). 1.2 Эрежелерде ачылган шарттар бул Офертанын ажырагыс бөлүгү болуп саналат жана бул Офертанын жоболорун толуктайт. Мында, эгерде бул Офертанын шарттары менен камсыздандыруу эрежелеринин ортосунда карама-каршылыктар болсо, анда бул Офертада ачылган шарттар артыкчылыкка ээ. Эрежелердин тексти Камсыздандыруучунун расмий сайтында жайгаштырылган, ошондой эле бул Офертада көрсөтүлгөн Камсыздандыруучунун кеңсесинен кагаз түрүндө да алууга болот. 1.3 Камсыздандыруучу камсыздандыруу төлөмүн төлөөгө милдеттенме алат, ал эми Камсыздандырылуучу бул Офертада жана эрежелерде аныкталган шарттарга ылайык камсыздандыруу сыйлыгынын өлчөмүн төлөйт. 1.4 Камсыздандыруу келишими бул Офертанын шарттарынын жана камсыздандыруу эрежелеринин шарттарынын ажырагыс жана бириктирилгендиги менен көрсөтүлөт. 1.5 Камсыздандыруу келишими кагаз жүзүндөгү камсыздандыруу полисин чыгаруу жолу менен жана/же Камсыздандырылуучуга электрондук камсыздандыруу полисин жөнөтүү жолу менен, Камсыздандырылуучу тарабынан берилген маалыматтардын негизинде түзүлгөн Камсыздандыруучунун бул ачык Офертасына шилтемеси бар PDF форматындагы документ түрүндө түзүлөт. Камсыздандыруу полиси бул Офертанын шарттарын ийгиликтүү кабыл алуунун жана кошулуунун тастыктоосу болуп саналат.

	1.6 Текст боюнча "Оферта", "Камсыздандыруу келишими" жана "Камсыздандыруу полиси" шилтемелери бул документке карата бирдей мааниге ээ.
2. Камсыздандыруу полисин түзүү жана күчүнө кирүү тартиби:	2.1. Бул камсыздандыруу Офертасы Камсыздандыруучу тарабынан Камсыздандырылуучуга камсыздандыруу кызматтарын сатуунун жана көрсөтүүнүн шарттарын белгилеген электрондук документ болуп эсептелет. 2.2. Камсыздандыруу полиси Камсыздандырылуучу тарабынан Камсыздандыруучуга маалыматтык системаларды колдонуу менен же кагаз жүзүндөгү маалыматтарды толтуруу аркылуу берилген маалыматтардын негизинде түзүлөт; 2.3. Камсыздандырылуучу арыздын милдеттүү талааларын өз алдынча жана арызда көрсөтүлгөн оригиналдуу документтердин маалыматтарына ылайык толтурат; Камсыздандырылуучу билдирилген документтердин аныктыгы жана түп нускага дал келүүсү үчүн жоопкерчиликти алат, ошондой эле билдирилген документтердин түп нускага дал келбеген учурда, камсыздандыруу окуясы болгондо, Камсыздандыруучу камсыздандыруу төлөмүнөн баш тартууга укуктуу экенине макул болот. 2.4. Документтердин билдирүүгө киргизилген жана көрсөтүлгөн маалыматтары автоматтык түрдө камсыздандыруу полисине киргизилет. 2.5. Камсыздандыруу шарттарына макул болгон учурда, Камсыздандырылуучу өзүнүн макулдугун тастыктап, Камсыздандыруу келишимин түзүү жөнүндө арызды (мындан ары – Арыз) толтурууга өтөт. 2.6. Арызды толтурууда камсыздандыруу учурунун келип чыгуу ыктымалдыгын жана анын келип чыгуусунан мүмкүн болгон зыяндын көлөмүн (камсыздандыруу тобокелдигин) аныктоо үчүн маанилүү болгон Камсыздандыруучуга керектүү болгон бардык маалыматтарды көрсөтүү талап кылынат. Бардык маалыматтар документтердин түп нускаларына ылайык так көрсөтүлүшү керек. 2.7. Бул Офертаны акцептөөнүн жана камсыздандыруу полисин түзүү күнү Камсыздандырылуучу тарабынан Камсыздандыруу сыйлыгын төлөө фактысын тастыктоо күнү болуп саналат. 2.8. Камсыздандыруучунун милдеттенмелери (камсыздандыруу аракетинин башталышы) камсыздандыруу сыйлыгы төлөнгөн учурдан тартып күчүнө кирет жана төлөнгөн мөөнөткө чейин иштейт.
3. Камсыздандыруу полистерин төлөө тартиби:	3.1. Камсыздандыруу полисин төлөө Камсыздандыруучу колдонгон маалыматтык системаларды (интернет-банкинг), же Камсыздандыруучунун Банктарынын өнөктөштөрүнүн кассасында накталай акча менен, же ушул Офертада көрсөтүлгөн Камсыздандыруучунун реквизиттери боюнча төлөм терминалдарында жүргүзүлөт; 3.2. Камсыздандыруу полисинин наркы төлөнгөндүгү жөнүндө тастыктоо алынгандан кийин, Камсыздандыруучунун маалыматтык системасы автоматтык түрдө электрондук түрдө камсыздандыруу полисин түзөт, аны Камсыздандырылуучунун электрондук почта дарегине жөнөтөт же кагазга басып чыгарат. 3.3. Камсыздандыруучу төлөм провайдеринин аракеттери/аракетсиздиги үчүн, ошондой эле электрондук төлөмдөр системасы жана интернет аркылуу төлөөгө байланыштуу Камсыздандырылуучунун бардык зыяндары жана тобокелдиктери үчүн жоопкерчилик тартпайт. 3.4. Оферта даректелген адам Кыргыз Республикасынын Граждандык кодексинин 396-беренесине ылайык ушул Офертанын Шарттарына макул экендигин билдирет.
4. Камсыздандыруу объектиси, камсыздандыруу тобокелдиги жана камсыздандыруу окуясы:	4.1. Камсыздандыруу полиси боюнча камсыздандыруу объектиси болуп камсыздандыруу полисинде көрсөтүлгөн кыймылдуу жана кыймылсыз мүлккө ээлик кылуу, пайдалануу жана тескөө менен байланышкан Камсыздандырылуучунун же Пайда алуучунун мүлктүк кызыкчылыктары саналат (камсыздандыруу предмети). Камсыздандыруу тобокелдиги-бул пайда болгон учурда камсыздандыруу полиси түзүлгөн болжолдуу окуя. Камсыздандыруу полиси төмөнкү аталган камсыздандыруу тобокелдиктеринин жыйындысынан же алардын ар кандай айкалышынан түзүлүшү мүмкүн.

	4.2. Эрежелерге ылайык түзүлгөн камсыздандыруу полиси боюнча, Камсыздандыруучу төмөнкү тобокелдиктерден камсыздандыруу коргоосун камсыз кылат: 4.2.1. өрт, чагылган, тиричилик максатта колдонулган газдын жарылып кетиши; 4.2.2. жаратылыш кырсыктарын камсыздандыруу аймагынын чегинде камсыздандыруу объектисине түздөн-түз таасир этүү, атап айтканда: жер титирөө (магнитудасы 4 баллдан жогору), жанар тоонун атылышы же жер астындагы оттун, жер көчкүнүн, тоо кулашынын, бороондун, куюндун, бороондун, суу каптоонун, мөндүрдүн таасири. Бороондон, куюндан, бороондон, торнадодон же атмосферадагы табигый процесстерден келип чыккан аба массаларынын башка кыймылынан келтирилген зыян келтирилген шамалдын ылдамдыгы саатына 62 км/сааттан ашса гана калыбына келтирилет (Бофорт шкаласы боюнча 8 балл же андан көп). Шамалдын ылдамдыгы Кыргыз Республикасынын гидрометеорология кызматынын тиешелүү мекемелеринин маалымкаттары менен тастыкталат; 4.2.3. Камсыздандырылган мүлккө суу түтүктөрүнөн, канализациядан, жылытуу, спринклердик системалардан, өрт өчүрүү жана кондиционерлөө системаларынан суунун келип зыян келтириши. Мында камсыздандыруу объектиси түздөн-түз жайгашкан имараттардын, курулмалардын жана башка конструкциялардын ажырагыс бөлүгү болуп саналган жана/же камсыздандыруу аймагында жайгашкан ушундай системалардын бузулушунан улам камсыздандырылган мүлккө келтирилген зыяндын орду толтурулат. 4.2. 4. Камсыздандыруу аймагынын чегинде камсыздандыруу объектисине буу казандарынын, газ сактагычтардын, газ түтүктөрүнүн, машиналардын, аппараттардын жана башка ушул сыяктуу түзүлүштөрдүн жарылуусунун түздөн-түз таасири; 4.2.5. Мыйзамсыз кирүү жана тоноо менен коштолгон уурулук; 4.2.6. Үчүнчү жактардын мыйзамга каршы атайылап жасаган аракеттери; 4.2.7. Камсыздандырылган мүлккө башкарылуучу учуучу аппараттардын же алардын сыныктарынын кулашы; 4.2.8. Терезе айнектеринин жана витриналардын сынышы; 4.2.9. Камсыздандырылуучуга таандык болбогон жер үстүндөгү транспорт каражаттарынын сүзүшү. 4.3. Эч кандай шартта Камсыздандыруучу ушул Офертада белгиленбеген же чагылдырылбаган милдеттенмелер боюнча жоопкерчилик тартпайт. Камсыздандыруучу камсыздандыруу полиси боюнча өз милдеттенмелери күчүнө киргенге чейин жана анын мөөнөтү аяктагандан кийин болгон окуялар боюнча эч кандай милдеттенме албайт.
5. Камсыздандыруу төлөмдөрүн аныктоонун жана төлөөнүн тартиби:	5.1. Камсыздандыруучу Камсыздандырылуучудан же Пайда алуучудан талап кылынган бардык документтерди алгандан кийин 30 (отуз) жумушчу күндөн ашпаган мөөнөттө Камсыздандырылуучунун талабын маңызы боюнча кароого жана камсыздандыруунун ордун толтурууну төлөөгө, же камсыздандыруу төлөмдөрүн төлөөдөн толук же жарым-жартылай баш тартууга негиздеме берүүгө, же кошумча документтерди суроого милдеттүү. Камсыздандыруу окуясынын болгон фактысы аныкталган учурда жана зыяндын жалпы суммасы аныкталганга чейин Камсыздандыруучу Камсыздандырылуучуга (Пайда алуучуга) тийиштүү документтер менен ырасталган камсыздандырып ордун толтуруунун сөзсүз түрдө ага тиешелүү бөлүгүн төлөп берүүгө укуктуу. 5.2. Зыяндын өлчөмү Камсыздандыруучу тарабынан кароонун маалыматтарынын, жабыр тарткан мүлктүн чыныгы наркынын, ошондой эле зыяндын өлчөмүн тастыктаган документтердин негизинде аныкталат. 5.3 эгерде камсыздандыруу полисинде башкача каралбаса, камсыздандыруу төлөмү төлөнөт: 5.3.1. Мүлк жок болгон же жоголгон учурда - камсыздандыруу окуясы болгон күндөгү анын чыныгы наркынын өлчөмүндө, калдык наркын алып салгандан кийин, бирок камсыздандыруу суммасынан ашпаган өлчөмдө; 5.3.2. Мүлк жабыркаган учурда - калыбына келтирүүгө кеткен чыгымдардын өлчөмүндө, калыбына келтирүү (оңдоо) процессинде алмаштырылган бөлүктөрдүн жана материалдардын эскирүүсүн алып салгандан кийин, бирок камсыздандыруу суммасынан ашпаган өлчөмдө.

	Тараптардын өзүнчө макулдашуусу боюнча камсыздандыруу төлөмдөрү окшош мүлктү натуралай берүү, анын ичинде бузулган камсыздандырылган мүлктү калыбына келтирүү (куруу) менен алмаштырылышы мүмкүн. 5.4. Калыбына келтирүүгө кеткен чыгымдарга төмөнкүлөр кирет: 5.4.1. Оңдоо үчүн материалдардын жана запастык бөлүктөрдүн чыгымдары; 5.4.2. Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында белгиленген жумуш убактысынын чегинде подряддык уюмдар жана/же Камсыздандырылуучунун кызматкерлери (жумушчулары) тарабынан оңдоо иштерине төлөөгө кеткен чыгымдар (чарбалык ыкма менен); 5.4.3. Материалдарды оңдоо жерине жеткирүүгө кеткен чыгымдар жана камсыздандырылган буюмдарды камсыздандыруу окуясына чейинки абалына келтирүү үчүн зарыл болгон башка чыгымдар. 5.5. Калыбына келтирүүгө кеткен чыгымдарга төмөнкүлөр кирбейт: 5.5.1. Камсыздандырылган нерсенин өзгөрүшүнөн же жакшырышынан улам кошумча чыгымдар; 5.5.2. Убактылуу же көмөкчү ремонттон же калыбына келтирүүдөн келип чыккан чыгымдар; 5.5.3. Ашыкча зарыл болгон башка чыгымдар. 5.6. Эгерде камсыздандырылган мүлктү эксплуатациялоонун коопсуздугуна коркунуч келтирбестен аларды оңдоо мүмкүн болгондугуна карабастан бузулган бөлүктөрдү же предметтерди алмаштыруу жүргүзүлсө, Камсыздандыруучу Камсыздандырылуучуга бул бөлүктөрдү же буюмдарды оңдоонун наркын, бирок алмаштыруу наркынан ашык эмес ордун толтурат. 5.7. Камсыздандыруучу камсыздандыруу суммасынын чегинде Камсыздандырылуучуга камсыздандыруу учуру келгенде мүмкүн болуучу чыгымдарды болтурбоо же азайтуу максатында жасаган акылга сыярлык жана максатка ылайыктуу чыгымдардын ордун толтурат, бирок камсыздандырылган мүлктүн камсыздандыруу суммасынын 10% ынан ашпайт. 5.8. Камсыздандырылуучу камсыздандыруу окуясынан кийин калган мүлктөн, ал тургай бузулган болсо да, баш тартууга укугу жок. Мындай мүлктүн калдык наркы төлөм суммасынан алынып салынат. Калдык наркы - жок болгон же бузулган мүлктөн калган материалдардын, бөлүктөрдүн же тетиктердин наркы, анын ичинде: - бузулбаган, сатууда же наркы боюнча колдонулуучу кадимки баалар боюнча аныкталуучу, Камсыздандырылуучунун балансына запастык (резервдик) бөлүктөр катары коюуда аныкталган; - аларды металл сыныктарына же утилге тапшыруунун наркы боюнча бузулган. 5.9. Тараптардын ортосунда камсыздандыруу окуясынын себептери же зыяндын өлчөмү боюнча талаш-тартыштар келип чыккан учурда, ар бир тарап экспертиза жүргүзүүнү талап кылууга укуктуу. Экспертизаны жүргүзүү аны жүргүзүүнү талап кылган тараптын эсебинен жүргүзүлөт. Эгерде экспертизанын жыйынтыгында Камсыздандыруучунун төлөмдөн баш тартуусу негизсиз болгондугу аныкталса, Камсыздандыруучу экспертиза боюнча чыгымдардын үлүшүн өзүнө алат, ал башында төлөөдөн баш тартылган сумманын жана экспертизанын жыйынтыгы боюнча төлөнгөн компенсациянын суммасынын катышына туура келет. Экспертизадан кийин камсыздандыруу окуясы эмес деп таанылган учурлар боюнча экспертиза жүргүзүүгө кеткен чыгымдар Камсыздандыруучунун эсебине таандык кылынат. 5.10. Камсыздандыруучу камсыздандыруу төлөмүн төмөнкү учурларда кечиктирүүгө укуктуу: 5.10.1. Эгерде анда Камсыздандыруучунун (Пайда алуучунун) камсыздандыруу төлөмүн алууга укугунун тастыктоосу жок болсо - керектүү далилдер берилгенге чейин; 5.10.2. Эгерде тиешелүү ички иштер органдары тарабынан Камсыздандырылуучуга же анын жетектөөчү кызматкерлерине же мамлекеттик компетенттүү органдар тарабынан каршы кылмыш иши козголсо, камсыздандыруу окуясына алып келген жагдайлар боюнча тергөө жүргүзүлүп жатса - тергөө же соттук териштирүү аяктаганга чейин. 5.11. Төлөнгөн камсыздандыруу төлөмүнүн чегинде Камсыздандыруучуга Камсыздандырылуучунун же Пайда алуучунун зыян келтирүү үчүн жооптуу
--	--

	болгон адамдарга карата талап кылуу укугу өтөт. Камсыздандырылуучу Камсыздандыруучуга бардык документтерди өткөрүп берүүгө жана Камсыздандыруучунун күнөөлүү адамдарга карата талап кылуу укугун ишке ашыруу үчүн зарыл болгон бардык аракеттерди көрүүгө милдеттүү. Эгерде Камсыздандырылуучу же Пайда алуучу мындай укуктардан баш тартса же бул укуктарды ишке ашыруу алардын күнөөсү боюнча мүмкүн болбосо, Камсыздандыруучу ага жогоруда көрсөтүлгөн аракеттерден улам келтирилген зыянга барабар өлчөмдө камсыздандыруу төлөмүн төлөө милдетинен бошотулат. Эгерде төлөм мурда эле жүргүзүлгөн болсо, Камсыздандырылуучу Камсыздандыруучуга бул зыянга тиешелүү сумманы кайтарып берүүгө милдеттүү. 5.12. Эгерде Камсыздандырылуучу же Пайда алуучу үчүнчү жактардан зыяндын ордун толтурса, Камсыздандыруучу камсыздандыруу шарттары боюнча төлөнүүгө тийиш болгон сумма менен үчүнчү жактардан алынган сумманын ортосундагы айырманы гана төлөйт. Камсыздандырылуучу мындай суммаларды алгандыгы жөнүндө Камсыздандыруучуга дароо кабарлоого милдеттүү. 5.13. Эгерде мыйзам боюнча же Эрежелер боюнча Камсыздандырылуучуну же Пайда алуучуну камсыздандыруу төлөмүн алуу укугунан толугу менен же жарым-жартылай ажыраткан жагдай аныкталса, Камсыздандырылуучу же Пайда алуучу алынган камсыздандыруу төлөмүн (же анын тиешелүү бөлүгүн) Камсыздандыруучуга кайтарып берүүгө милдеттүү. 5.14. Эгерде Камсыздандырылуучу өз убагында жана ушул Эрежелерге ылайык Камсыздандыруучу камсыздандыруу окуясынын белгилери бар окуянын болгондугу жөнүндө кабарласа, анда ал Камсыздандыруучуга камсыздандыруу төлөмдөрүн төлөөгө доомат коюуга укуктуу жана ал Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында белгиленген доонун эскирүү мөөнөтүнүн өтүшү менен тындырылат.
6. Камсыздандыруу мөөнөтү жана аймагы:	6.1 Камсыздандыруу аймагы болуп камсыздандыруу келишиминде көрсөтүлгөн имараттардын жайлары, ошондой эле камсыздандыруу келишиминде көрсөтүлгөн жер участоктору же камсыздандырылган объектилер курулган участоктор, эгерде бул участоктор бөтөн адамдардын пайдалануусун жокко чыгаруучу түрдө тосулган болсо саналат. 6.2 Камсыздандыруу коргоосу камсыздандыруу сыйлыгы төлөнгөн учурдан тартып, камсыздандыруу полисиндеги мөөнөт аяктаганга чейин башталат.
7. Камсыздандырылуучунун демилгеси боюнча камсыздандыруу полисин мөөнөтүнөн мурда токтотуу. Камсыздандыруу сыйлыгын кайтаруу:	7.1. Камсыздандыруу келишими, эгерде ал күчүнө киргенден кийин камсыздандыруу учурунун келип чыгуу ыктымалдыгы жоголуп кетсе жана камсыздандыруу тобокелдиги камсыздандыруу учурунан башка жагдайларга байланыштуу токтотулса, ал түзүлгөн мөөнөт бүткөнгө чейин токтотулат. 7.2. Эгерде баш тартуу учурда камсыздандыруу окуясынын келип чыгуу мүмкүнчүлүгү ушул Офертанын 7.1-пунктунда көрсөтүлгөн жагдайларга байланыштуу жокко чыгарылбаса, Камсыздандырылуучу камсыздандыруу келишимин аткаруудан каалаган убакта баш тарта алат, Мында Камсыздандыруучуга төлөнгөн камсыздандыруу сыйлыгы кайтарылбайт. 7.3. Камсыздандыруу полисин Камсыздандырылуучунун демилгеси боюнча мөөнөтүнөн мурда токтотуу Камсыздандыруучуга токтотуу жөнүндө жазуу жүзүндө арыз жөнөтүү, андан кийин тараптардын камсыздандыруу келишимин токтотуу жөнүндө макулдашууга кол коюусу аркылуу жүргүзүлөт. 7.4. Камсыздандыруучу колдонуудагы мыйзамдарда жана камсыздандыруу келишиминде каралган учурларда камсыздандыруу келишимин мөөнөтүнөн мурда бузууга укуктуу. 7.4.1. Камсыздандыруучу тарабынан камсыздандырылган мүлктү текшерүү үчүн Камсыздандырылуучу баш тарткан учурда Камсыздандыруучу камсыздандыруу келишимин бир тараптуу тартипте бузууга укуктуу жана Камсыздандыруучуга төлөнгөн камсыздандыруу сый акысы кайтарылбайт. 7.5. Камсыздандыруучунун камсыздандыруу келишими боюнча жоопкерчилиги камсыздандыруу келишиминде көрсөтүлгөн мөөнөттө токтотулат. Эгерде келишим Тараптардын бири тарабынан бир тараптуу тартипте бузулса, анда жоопкерчилик башка тарап бузуу жөнүндө жазуу жүзүндөгү билдирүүнү алган күндөн тартып (камсыздандыруу келишиминде көрсөтүлгөн дарек боюнча) же болбосо мындай билдирүүдө көрсөтүлгөн башка күндөн тартып токтотулат

	(эгерде камсыздандыруу келишиминде жана ушул Эрежелерде башкача каралбаса).
8. Өзгөчө шарттар:	8.1. Камсыздандыруу окуясы болгон учурда, Камсыздандырылуучу (Камсыздандырылган адам) 3 (үч) күндүн ичинде төмөнкүлөргө милдеттүү: бул тууралуу Банкка жана Камсыздандыруучуга телефон аркылуу байланышып, факсимилдик билдирүү же электрондук почта аркылуу кабарлоо. 8.2. Эгерде Камсыздандыруу келишиминин мөөнөтүндө Камсыздандыруучу тарабынан камсыздандыруу төлөмү жүргүзүлсө, камсыздандыруу келишими мөөнөтүнөн мурда токтотулган учурда камсыздандыруу сыйлыгы (камсыздандыруу сыйлыгынын бир бөлүгү) кайтарылбайт. 8.3. Камсыздандыруу келишими мөөнөтүнөн мурда токтотулган учурда, камсыздандыруу сыйлыгын кайтарып берүү камсыздандыруучунун иштеп тапкан сыйлыгын жана камсыздандыруу полисинде көрсөтүлгөн, төлөнгөн камсыздандыруу сыйлыгынын пайызы менен эсептелген камсыздандыруучунун ишти жүргүзүүгө кеткен чыгымдарын алып салуу менен жүзөгө ашырылат.
9. Башка шарттар	9.1 Камсыздандыруучу жана Камсыздандырылуучу өз ара макулдашуу боюнча өзгөртүүлөрдү жана толуктоолорду киргизүүгө, ошондой эле камсыздандыруу шарттарын кеңейтүүгө укуктуу, алар ушул камсыздандыруу келишимине гана тиешелүү болот. 9.2 Бул офертаны кабыл алуу Камсыздандыруучунун ушул Офертанын шарттары боюнча камсыздандыруу келишимин түзгөн адамдар арасында болгон камсыздандыруу окуялары жөнүндөгү анонимдештирилген маалыматтарды таратууга макулдугун, ошондой эле Камсыздандыруучудан ушундай маалыматтарды алууга макулдугун билдирет. 9. 3 Камсыздандыруу келишими боюнча Камсыздандыруучу менен Камсыздандырылуучунун ортосунда келип чыккан талаш-тартыштар сүйлөшүүлөр аркылуу чечилет. Макулдашууга жетишилбеген учурда талаш-тартыштар Кыргыз Республикасынын колдонуудагы мыйзамдарында белгиленген соттук тартипте каралат. 9.4 Ушул офертада жана Эрежелерде жөнгө салынбаган бардык маселелер боюнча Тараптар Кыргыз Республикасынын колдонуудагы мыйзамдарына таянышат.
Дооматтар пайда болгон учурда сиз камсыздандыруу уюмдарынын ишин жөнгө салуучу жана көзөмөлдөөчү ыйгарым укуктуу органга кайрылууга укуктуусуз: Кыргыз Республикасынын Экономика жана коммерция министрлигине караштуу Финансы рыногун жөнгө салуу жана көзөмөлдөө кызматы, Бишкек шаары, Чүй пр. 114. Телефон: +996 (312) 62 44 60, 62 44 70	

"Аманат" КК ЖАКтын зыяндарды жөнгө салуу кызматынын байланыш маалыматтары:

+996 (507) 80 77 87; +996 (704) 99 32 32

**ЖЕКЕ/ЮРИДИКАЛЫК ЖАКТАР ҮЧҮН МҮЛК ЖАНА ТМБларды
КАМСЫЗДАНДЫРУУГА АРЫЗ**

1. Камсыздандырылуучу	
жеке жактар үчүн	
1.1. ФАА	
1.2. Паспорттук маалыматтар	
1.3. Дареги	
Юридикалык жактар үчүн	
1.4. Аталышы	
1.5. Жетекчиси	
1.6. Дареги	
1.7. Банктык реквизиттер	

2. Пайда алуучу (Полис ээси болуп саналбаган учурда, толтуруу)	
жеке жактар үчүн	
2.1. ФАА	
2.2. Паспорттук маалыматтар	
2.3. Дареги	
Юридикалык жактар үчүн	
2.4. Аталышы	
2.5. Жетекчиси	
2.6. Дареги	
2.7. Банктык реквизиттер	

3. Камсыздандыруу предмети (камсыздандырылууга тийиш болгон объекттердин камсыздандыруу наркын жана камсыздандыруу суммасын көрсөтүңүз)			
Камсыздандыруу валютасы:	☐ Сом	☐ АКШ долларынын эквиваленти	☐ евронуң эквиваленти
Камсыздандыруу предмети		Камсыздандыруу наркы	Камсыздандыруу суммасы
3.1. Имараттар, курулмалар, жайлар			
3.2. Бөлмөнүн жасалгасы			
3.3. Технологиялык жана көмөкчү жабдуулар			
3.4. Эсептөө техникасы, оргтехника			
3.5. Эмерек, инвентарь, тиричилик техникасы			
3.6. Соода залындагы соода запастары (камсыздандыруу наркы акыркы төрт кварталда көрсөтүлөт)	минималдуу калдык		
	орточо айлык калдык		
	максималдуу калдык		
3.7. Кампадагы/көмөкчү жайдагы соода запастары (камсыздандыруу наркы акыркы төрт кварталда көрсөтүлөт)	минималдуу калдык		
	орточо айлык калдык		
	максималдуу калдык		
3.8. Айнектер (витриналык / жарнамалык көрнөк-жарнактар ж. б.)			

4. Мүлктүн тиешелүүлүгү (✓ белги менен белгилөө)	
4.1. Кыймылсыз мүлк	☐ Жеке менчик ☐ ижарада, лизингде (_____ №__ Келишим)
4.2. Товардык запастар	☐ Жеке менчик ☐ сактоого (консигнациялар) (_____ №__ Келишим)

5. Камсыздандыруу камтыган аймагы
--

Мүлктүн жайгашкан дареги	
--------------------------	--

6. Камсыздандыруу тобокелдиктери (белги менен белгилөө ✓)	
6.1. өрт, чагылган, тиричилик максатта колдонулган газдын жарылып кетиши;	☐ ооба ☐ жок
6.2. жаратылыш кырсыктарын камсыздандыруу аймагынын чегинде камсыздандыруу объектисине түздөн-түз таасир этүү, атап айтканда: жер титирөө (магнитудасы 4 баллдан жогору), жанар тоонун атылышы же жер астындагы оттун, жер көчкүнүн, тоо кулашынын, бороондун, куюндун, бороондун, суу каптоонун, мөңдүрдүн таасири. Бороондон, куюндан, бороондон, торнадодон же атмосферадагы табигый процесстерден келип чыккан аба массаларынын башка кыймылынан келтирилген зыян келтирилген шамалдын ылдамдыгы саатына 62 км/сааттан ашса гана калыбына келтирилет (Бофорт шкаласы боюнча 8 балл же андан көп). Шамалдын ылдамдыгы Кыргыз Республикасынын гидрометеорология кызматынын тиешелүү мекемелеринин маалымкаттары менен тастыкталат;	☐ ооба ☐ жок
6.3. Камсыздандырылган мүлккө суу түтүктөрүнөн, канализациядан, жылытуу, спринклердик системалардан, өрт өчүрүү жана кондиционерлөө системаларынан суунун келип зыян келтириши. Мында камсыздандыруу объектиси түздөн-түз жайгашкан имараттардын, курулмалардын жана башка конструкциялардын ажырагыс бөлүгү болуп саналган жана/же камсыздандыруу аймагында жайгашкан ушундай системалардын бузулушунан улам камсыздандырылган мүлккө келтирилген зыяндын орду толтурулат.	☐ ооба ☐ жок
6.4. Камсыздандыруу аймагынын чегинде камсыздандыруу объектисине буу казандарынын, газ сактагычтардын, газ түтүктөрүнүн, машиналардын, аппараттардын жана башка ушул сыяктуу түзүлүштөрдүн жарылуусунун түздөн-түз таасири;	☐ ооба ☐ жок
6.5. Мыйзамсыз кирүү жана тоноо менен коштолгон уурулук;	☐ ооба ☐ жок
6.6. Үчүнчү жактардын мыйзамга каршы атайылап жасаган аракеттери;	☐ ооба ☐ жок
6.7. Камсыздандырылган мүлккө башкарылуучу учуучу аппараттардын же алардын сыныктарынын кулашы;	☐ ооба ☐ жок
6.8. Терезе айнектеринин жана витриналардын сынышы;	☐ ооба ☐ жок
6.9. Камсыздандырылуучуга таандык болбогон жер үстүндөгү транспорт каражаттарынын сүзүшү.	☐ ооба ☐ жок

7. Камсыздандыруу мөөнөтү	
дан	. . чейин . . г.

8. Камсыздандыруу сый акысын төлөөнүн тартиби (белги менен белгилөө ✓)	
Накталай эмес которуу жолу менен	☐ бир жолку ☐ жылына __ жолу
9. Имараттын (курулмалардын) мүнөздөмөсү	
9.1. Курулган / капиталдык оңдоо жылы:	9.2. Кабаттардын саны:
9.3. Кабат:	9.4. Жайлардын саны:
9.5. Аянты (кв. м): имараттар	9.6. Кирүүчү эшиктердин саны:
9.7. Дубалдардын материалы:	☐ бетон ☐ Кирпич ☐ Металл ☐ жыгач ☐ башкасы
9.8. Кабаттар аралык жабуу материалы:	☐ бетон ☐ жыгач ☐ башкасы
9.9. Чатыр материалы:	☐ Металл ☐ шифер ☐ чатыр плиткалары ☐ жумшак. чатыр ☐ башка:
9.10. Кошумча бөлмөлөр:	☐ чердак ☐ жер төлө / каптал (цоколдук) ☐ башка:
9.11. Имараттын/жайдын максаты:	☐ административдик / кеңсе ☐ соода ☐ сактоочу ☐ турак жай ☐ өндүрүштүк ☐ башка:
9.12. Имараттын жайгашкан жери:	☐ өзүнчө турган ☐ чектеш:
9.13. Жылытуу системасы:	☐ Борбордук ☐ буу казаны ☐ Электрдик ☐ башка:
Отун (от казанды жылытуу үчүн):	☐ мазут ☐ газ ☐ көмүр ☐ башка:
9.14. Энергия менен камсыздоо системасы	☐ электр энергиясы ☐ буу ☐ газ ☐ башка:

9.15. Суу менен камсыз кылуу системасы	☐ шаардык;	☐ өздүк (резервуарлардын сыйымдуулугу: ___ м ³ , басым: _ _____ л/мүн)
9.16. Байланыштын жана инженердик тармактардын канааттандыруу абалы:		
• жылытуу системасы	☐ ооба ☐ жок ☐ жок	• энергия менен камсыздоо системасы ☐ ооба ☐ жок ☐ жок
• суу менен камсыз кылуу системасы	☐ ооба ☐ жок ☐ жок	• канализация системасы ☐ ооба ☐ жок ☐ жок
• телефон тармагы	☐ ооба ☐ жок ☐ жок	• кире бериш жолдору ☐ ооба ☐ жок ☐ жок

11. Тобокелдик факторлору

11.1. Өрт коопсуздугу чаралары (бар болуусу):

Өрткө каршы туруу системалары	☐ Брандмауэр дубалдары жана өрткө туруктуулугу 90 мүнөттөн кем эмес өрткө каршы жабуулар. ☐ Түтүн жана жылуулукту чыгаруу системасы	☐ Түтүнгө каршы жана отко чыдамдуу инженердик коммуникациялардын жана кабелдик шахталардын люктары ☐ башка:	☐ Өрткө каршы эшиктер жана шып люктарынын тосмолору
Өрт сигнализациясы системалары	☐ Түтүн билдиргичи ☐ Өрт сигнализациясынын баскычтары	☐ Оптикалык билдиргич ☐ Башка (көрсөтүңүз):	☐ Жылуулук билдиргичтери
Өрт өчүрүү каражаттары	Автоматтык өрт өчүрүү системасы (спринклердик орнотмо) Көчмө өрт өчүргүчтөр (саны: ___ даана) Дубалдагы гидранттар (өрт крандары) (саны: _____ даана). Өрт өчүрүүчү штаттык командасы (эсептөө)	☐ Суу менен камсыздоочу бир булагы менен ☐ Суу менен камсыздоочу эки булагы менен ☐ Химиялык курамдарды колдонуу менен ☐ Көмүр кычкыл газы (CO ₂) ☐ прошок толтургучу менен ☐ Суу толтургучу менен ☐ кошулган түтүк менен ☐ кошулган сөңгөк менен ☐ аскердик өрт өчүрүү бөлүгү ☐ ыктыярдуу өрт өчүрүүчүлөр тобу	
11.2. Камсыздандыруу аймагында же ага жакын жердеги тобокелдиги жогору объекттер	Жакын жердеги заводдук же кампалык имараттар (кандай, канчалык аралыкта): жарылуучу же оңой тутануучу заттарды технологиялык процессте же сактоодо колдонуу (түрүн, колдонуу мүнөзүн, санын, сактоо жерлерин көрсөтүү): Камсыздандыруу жеринде курулуш-монтаждоо иштери: ☐ имаратта ☐ жакын жерде		
11.3. Тобокелдикти олуттуу жогорулатуучу жаратылыш факторлору	☐ сейсмикалык ☐ тоо таштарынын кулашынын кооптуулугу	☐ кооптуулук суу ташкынынын кооптуулугу ☐ бороон аймагы	☐ жер астындагы суулардын жогорку деңгээли ☐ токой өрттөрүнүн аймагы
11.4. Объектке кирүү	☐ эркин	☐ өткөрүү системасы	
11.5. Объектти кайтаруу	☐ жеке ☐ ИИМдин ведомстводон тышкаркы	☐ ижара берүүчүнүн ☐ күзөт кызматкерлери күзөт ишканасынын кызматкерлери	
Кайтаруу режими	☐ күнү-түнү	☐ жумуш эмес убакытта	☐ жумуш убактысында
Жайларды кыдыруу	☐ ооба (күзөт кызматынын кызматкерлеринин түнкү/дем алыш күндөрү кыдыруу саны: ___ / ___) ☐ жок		
Коопсуздук сигнализациясы	☐ добуш ☐ Ички коопсуздук пультуна чыгаруу	☐ Ички иштер министрлигинин коопсуздук пультуна чыгаруу	☐ Видеокөзөмөл
11.6. Бөгөт коюучу жана коргоочу элементтер	Аймактын	☐ тосмолору	☐ Металлдан жасалган кире бериш / ички эшиктер

ӨРТТӨН ЖАНА БАШКА КОРКУНУЧТАРДАН КАМСЫЗДАНДЫРУУ ЭРЕЖЕЛЕРИ

§ 1. ЖАЛПЫ ЖОБОЛОР

- 1.1. Кыргыз Республикасынын колдонуудагы мыйзамдарына ылайык жана ушул Мыйзамдын негизинде Өрттөн жана башка коркунучтардан камсыздандыруу эрежелери, текст боюнча андан ары – (Эрежелер) «Аманат» Камсыздандыруу компаниясы» Жабык акционердик коому (текст боюнча андан ары - Камсыздандыруучу) мүлктү ыктыярдуу камсыздандыруу келишимдерин түзөт (текст боюнча андан ары – камсыздандыруу келишими).
- 1.2. Камсыздандыруу келишимдери Мыйзамга, башка укуктук актыга же келишимге негизделген камсыздандырылган мүлктү сактоого кызыкчылыгы бар юридикалык, жеке жактар жана жеке ишкерлер (мындан ары текст боюнча - Камсыздандырылуучулар) менен түзүлөт.
- 1.3. Ушул Эрежелердин шарттарында камсыздандыруу келишими түзүлгөндө, алар камсыздандыруу келишиминин ажырагыс бөлүгү болуп калат жана Камсыздандыруучу үчүн да, Камсыздандырылуучу үчүн да милдеттүү болуп саналат.
- 1.4. Бул Эрежелерде камтылган жоболор камсыздандыруу келишимин түзүүдө же анын колдонуу мөөнөтүнүн ичинде тараптардын жазуу жүзүндөгү макулдашуусу боюнча өзгөртүлүшү (алынып салынышы же толукталышы) мүмкүн, эгерде мындай өзгөртүүлөр Кыргыз Республикасынын колдонуудагы мыйзамдарына каршы келбесе.
- 1.5. Бул Эрежелер камсыздандыруу келишиминде колдонулган жана пайдаланылган терминдердин жана түшүнүктөрдүн аныктамаларын белгилейт:
 - 1.5.1. Пайда алуучу – камсыздандыруу келишими түзүлгөн жак;
 - 1.5.2. **Камсыздандыруу келишими** – Камсыздандыруучу менен Камсыздандырылуучунун ортосундагы макулдашуу, анын күчүнө ылайык Камсыздандыруучу камсыздандыруу келишиминде каралган төлөм (камсыздандыруу сыйлыгы) үчүн камсыздандыруу окуясы келип чыкканда камсыздандыруу төлөмүн төлөп берүүгө милдеттенет. Камсыздандыруу келишими эки тараптын тең колу коюлган документ түрүндө же Камсыздандыруучунун Камсыздандырылуучуга анын жазуу жүзүндөгү же оозеки арызынын негизинде Камсыздандыруучу кол койгон камсыздандыруу полисин тапшыруу жолу менен түзүлүшү мүмкүн.
 - 1.5.3. **Кош камсыздандыруу** – бир эле камсыздандыруу объектисин эки же андан көп Камсыздандыруучуларда камсыздандыруу;
 - 1.5.4. **Кайсы бир объектини бир келишим боюнча бир нече Камсыздандыруучу чогуу камсыздандыруусу** – кошо камсыздандыруу.
 - 1.5.5. **Камсыздандырылуучу** - камсыздандыруу уюму (Камсыздандыруучу) менен камсыздандыруу келишимин түзгөн жаран же юридикалык жак;
 - 1.5.6. **Камсыздандыруучу** - коммерциялык уюм болуп саналган жана тиешелүү түрдө камсыздандырууну жүзөгө ашырууга атайын уруксаты (лицензиясы) бар юридикалык жак (камсыздандыруу уюму);
 - 1.5.7. **Камсыздандыруу суммасы** - Камсыздандыруучу жеке камсыздандыруу келишими боюнча камсыздандыруу төлөмүн төлөп берүүгө милдеттенген сумманын чеги;
 - 1.5.9. **Камсыздандыруу сыйлыгы** - камсыздандыруу келишиминде каралган тартипте жана мөөнөттө Камсыздандыруучу Камсыздандыруучуга төлөөгө милдеттүү болгон келишимдик төлөм;
 - 1.5.10. Камсыздандыруу тарифтери - камсыздандыруу келишими боюнча төлөнүүгө тийиш болгон камсыздандыруу сыйлыгынын өлчөмүн аныктоодо колдонулуучу тарифтер;
 - 1.5.11. **Камсыздандыруу төлөмү** - камсыздандыруу келишими боюнча камсыздандыруу учуру келгенде зыянды жабуу үчүн Камсыздандыруучу тарабынан төлөнүүчү сумма;
 - 1.5.12. **Камсыздандыруу окуясы** – камсыздандыруу келишиминде же мыйзамда каралган, Камсыздандыруучунун Камсыздандырылуучуга, камсыздандырылган адамга же Пайда алуучуга камсыздандыруу төлөмүн жүргүзүү милдети келип чыгуучу ишке ашкан окуя;
 - 1.5.13. **Камсыздандыруу тобокелдиги** – камсыздандыруу жүргүзүлгөн болжолдуу окуя;
 - 1.5.14. **Камсыздандыруу наркы** - Камсыздандырылуучу менен Камсыздандыруучунун ортосунда түзүлгөн камсыздандыруу келишиминде көрсөтүлгөн камсыздандырылган мүлктүн анык наркы;
 - 1.5.15. **Компетенттүү органдар** - камсыздандыруу окуясынын белгилери бар окуяларды жана зыяндын өлчөмүн ырастаган документтерди берүүгө Кыргыз Республикасынын ченемдик укуктук актыларына ылайык ыйгарым укук берилген мамлекеттик жана / же башка органдар;
 - 1.5.16. **Жоопкерчилик чеги** – Камсыздандыруучунун келишимдин колдонуу мөөнөтү ичинде бир камсыздандыруу окуясы боюнча жана бардык камсыздандыруу окуялары боюнча төлөнүүчү камсыздандыруу төлөмүнүн максималдуу өлчөмү;
 - 1.5.17. **Камсыздандыруу объектиси** –Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына каршы келбеген, кыймылдуу жана кыймылсыз мүлккө (камсыздандырылган мүлккө) ээлик кылуу, пайдалануу жана тескөө менен байланышкан мүлктүк кызыкчылыктар.
 - 1.5.18. **Камсыздандыруу коргоосунун (камсыздандыруунун) колдонуу мөөнөтү** – камсыздандыруу коргоосу (камсыздандыруу) колдонулган убакыт аралыгы.

- 1.5.17. **Камсыздандыруу аймагы** – камсыздандыруу келишиминде аныкталган аймак, анын чегинде камсыздандыруу келишиминин колдонуу мөөнөтүндө камсыздандыруу окуясы болгон учурда Камсыздандыруучунун камсыздандыруу төлөмү боюнча милдеттенмелери келип чыгат.
- 1.5.18. **Франшиза** – бул камсыздандыруу келишиминин шарттарында каралган Камсыздандырылуучунун чыгымдарынын Камсыздандыруучу тарабынан орду толтурулбай турган бөлүгү. Франшиза шарттуу жана шартсыз франшиза болуп саналат.
- а) Шарттуу Франшиза – эгерде зыяндын өлчөмү франшизанын чоңдугунан ашпаса, Камсыздандыруучу тарабынан орду толтурулбай турган зыяндын чоңдугу. Эгерде зыяндын өлчөмү шарттуу чегерилүүчү суммадан ашып кетсе, анда келтирилген зыян чегерилбестен төлөнөт.
- б) Шартсыз Франшиза – Камсыздандыруучу тарабынан орду толтурулбай турган зыяндын чоңдугу. Эгерде зыяндын өлчөмү шартсыз чегерилүүчү суммадан ашып кетсе, анда зыян шартсыз чегерилүүчү сумманы алып салуу менен толтурулат.

§ 2. КАМСЫЗДАНДЫРУУ ОБЪЕКТИСИ

2.1. Ушул Эрежелерге ылайык камсыздандыруу келишими боюнча камсыздандыруу объектиси болуп камсыздандыруу келишиминде көрсөтүлгөн кыймылдуу жана кыймылсыз мүлккө ээлик кылуу, пайдалануу жана тескөө менен байланышкан Камсыздандырылуучунун же пайда табуучунун мүлктүк кызыкчылыктары (камсыздандыруу предмети), ошондой эле күтүлүп жаткан кирешелердин жоголушуна же алынбашына жана/же камсыздандырылган мүлктүн бузулушуна же курман болушуна байланыштуу кошумча чыгымдарга байланышкан мүлктүк кызыкчылыктар саналат.

2.2. Эгерде камсыздандыруу келишиминде башкасы шартталбаса, камсыздандыруу төмөнкүлөргө жайылтылбайт:

- 2.2.1. Улуттук жана чет өлкөлүк валютадагы нактадай акча;
- 2.2.2. Акциялар, облигациялар жана башка баалуу кагаздар;
- 2.2.3. Кол жазмалар, пландар, чиймелер жана башка документтер, бухгалтердик эсеп жана иштиктүү китептер;
- 2.2.4. Моделдер, макеттер, үлгүлөр, формалар ж. б.;
- 2.2.5. Баалуу куйма металлдар жана оправасы жок асыл таштар;
- 2.2.6. Компьютердик жана ушул сыяктуу системалардын техникалык маалымат алып жүрүүчүлөрү, атап айтканда магниттик пленкалар жана кассеталар, магниттик дисктер, эс тутум блоктору ж. б.;
- 2.2.7. Маркалар, монеталар, акча белгилери жана бондор, чиймелер, сүрөттөр, айкелдер же башка коллекциялар, же көркөм чыгармалар;
- 2.2.8. Жарылуучу заттар;
- 2.2.9. Транспорт каражаттары, көчмө курулуш, айыл чарба же башка машиналар;
- 2.2.10. Камсыздандырылуучу тарабынан ижарага, лизингге же прокатка алынган мүлк, ошого тете Камсыздандырылуучунун карамагында же контролдугунда убактылуу болгон башка мүлк катары Камсыздандырылуучунун менчигинде турган, бирок менчик укугу боюнча Камсыздандырылуучуга таандык болбогон мүлк;
- 2.2.11. Жер участкактору.

2.3. 2.2-пунктта көрсөтүлгөн предметтерди камсыздандыруу тараптардын атайын макулдашуусу боюнча жүргүзүлүшү мүмкүн.

§ 3. КАМСЫЗДАНДЫРУУ ТОБОКЕЛДИКТЕРИ. КАМСЫЗДАНДЫРУУ УЧУРЛАРЫ

3.1. Камсыздандыруу тобокелдиги-бул пайда болгон учурда камсыздандыруу келишими түзүлгөн болжолдуу окуя. Камсыздандыруу келишими төмөнкү аталган камсыздандыруу тобокелдиктеринин жыйындысынан же алардын ар кандай айкалышынан түзүлүшү мүмкүн.

3.2. Камсыздандыруу келишиминде каралган, ушул бөлүмдүн 3.3-пунктунда жана 3.4-пунктунун 3.4.8-пунктчасында көрсөтүлгөн камсыздандыруу аймагында болгон, камсыздандырылган мүлктүн бузулушуна, жоголушуна (кыйрашына) жана/же камсыздандырылган мүлктүк кызыкчылыктарга зыян келтирилишине алып келген, Камсыздандыруучунун камсыздандыруу төлөмүн төлөө милдеттенмесин пайда кылган окуя камсыздандыруу учуру болуп саналат.

3.3. Ушул Эрежелерге ылайык түзүлгөн камсыздандыруу келишими боюнча Камсыздандыруучу камсыздандыруу аймагынын чегинде камсыздандыруу объектисине түздөн-түз таасир этүүдөн, өрттөн, чагылгандан, ошондой эле турмуш-тиричилик максатында керектелген газдын жарылуусунан улам мүлктүн бузулушунан же жок болушунан камсыздандыруу коргоосун берет.

Өрт деп аны жайылтуу жана сактоо үчүн атайын бөлүнгөн жерлерден тышкары өз алдынча жайыла турган өрттүн келип чыгышы түшүнүлөт. Өрттүн натыйжасында болбогон өрттүн кесепетинен келтирилген зыян, ошондой эле камсыздандырылган мүлккө аны от, жылуулук менен иштетүүнүн же аны кайра иштетүү максатында же башка максаттарда (мисалы, металлдарды кургатуу, кайнатуу, Үтүктөө, ыштоо, кууруу, ысык иштетүү же эритүү ж.б. үчүн) ага келтирилген башка жылуулук таасиринин натыйжасында келтирилген зыян камсыздандыруу менен жабылбайт жана орду толтурулбайт.

Мүлктү сактоо, өрттү өчүрүү же анын жайылышын алдын алуу үчүн көрүлгөн чаралардын натыйжасында болгон зыяндын орду толтурулууга тийиш.

3.4. Камсыздандыруу келишиминде өзгөчө айтылган тараптардын макулдашуусу боюнча Камсыздандыруучу ушул пункттун шарттарына жана ушул эрежелерге тиешелүү кошумча шарттарга ылайык мүлктүн бузулушунан же жок болушунан камсыздандыруу коргоосун бере алат:

3.4.1. Камсыздандырылган мүлккө башкарылуучу учуучу аппараттардын же алардын сыныктарынын кулашы;

3.4.2. Жаратылыш кырсыктарын камсыздандыруу аймагынын чегинде камсыздандыруу объектисине түздөн-түз таасир этүү, атап айтканда: жер титирөө (магнитудасы 4 баллдан жогору), жанар тоонун атылышы же жер астындагы оттун, жер көчкүнүн, тоо кулашынын, бороондун, куюндун, бороондун, суу каптоонун, мөндүрдүн таасири.

3.4.3. Камсыздандыруу аймагынын чегинде камсыздандыруу объектисине буу казандарынын, газ сактагычтардын, газ түтүктөрүнүн, машиналардын, аппараттардын жана башка ушул сыяктуу түзүлүштөрдүн жарылуусунун түздөн-түз таасири;

3.4.4. Камсыздандырылган мүлккө суу түтүктөрүнөн, канализациядан, жылытуучу системалардан, өрт өчүрүү жана кондиционерлөө системаларынан суунун келип зыян келтириши.

3.4.5. Мыйзамсыз кирүү жана тоноо менен коштолгон уурулук;

3.4.6. Айнек, күзгү жана витриналар менен күрөшүү;

3.4.7. Камсыздандырылган мүлккө зыян келтирүүгө багытталган үчүнчү жактардын укукка жат атайылап жасаган аракеттери;

3.4.8. Ушул Эрежелердин 3.9-пунктунда көрсөтүлгөн учурлардан тышкары, жерде жүрүүчү транспорт каражаттарынын сүзүшү жана Камсыздандырылуучуга таандык болбогон кемелердин үйүлүшү.

3.5. Камсыздандыруу келишиминде өзгөчө макулдашылган тараптардын макулдашуусу боюнча Камсыздандыруучу:

3.5.1. Өндүрүштөгү (чарбалык иштеги) тыныгуудан же пайданы жоготуудан улам келип чыккан чыгым тобокелдиги;

3.5.2. Күтүлбөгөн (Кошумча) чыгымдар;

3.6. Ушул Эрежелердин 3.4.2 - 3.4.6 жана 3.5-пункттарында көрсөтүлгөн тобокелдиктер боюнча камсыздандыруу, ушул Эрежелердин ажырагыс бөлүгү болуп саналган тиешелүү Кошумча шарттар менен кошумча жөнгө салынат.

3.7. Камсыздандыруучу камсыздандыруу суммасынын чегинде Камсыздандырылуучуга камсыздандыруу учуру келгенде мүмкүн болуучу чыгымдарды болтурбоо же азайтуу максатында жасаган акылга сыярлык жана максатка ылайыктуу чыгымдардын ордун толтурат, бирок камсыздандырылган мүлктүн камсыздандыруу суммасынын 10% ынан ашпайт.

3.8. 3.3, 3.4 жана 3.5-пункттарда көрсөтүлгөн окуялар төмөнкү учурларда камсыздандыруу окуялары болуп саналбайт:

3.8.1. Согуштук аракеттердин бардык түрлөрү, жарандык согуш же алардын кесепеттери, элдик толкундоолор, массалык баш аламандыктар, иш таштоолор, локауттар, конфискациялоо, реквизициялоо, камакка алуу, аскердик же ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдардын буйругу менен мүлктү жок кылуу же зыянга учуратуу, аскердик, өзгөчө абал киргизүү;

3.8.2. Ядролук энергиянын кандайдыр бир формадагы таасири;

3.8.3. Эскертүү: Камсыздандыруучу, Пайда алуучу, алардын жетекчи кызматкери же өкүлү өз аракеттеринин (аракетсиздигинин) кооптуулугун түшүнсө, камсыздандыруу окуясынын болушун алдын ала билсе жана камсыздандыруу окуясынын болушуна аң-сезимдүү түрдө жол берсе же ага кайдыгер мамиле кылса, атайылап аракеттенген деп таанылат;

Эскертүү: Камсыздандырылуучу, Пайда алуучу, алардын жетекчи кызматкери же өкүлү, эгерде ал өзүнүн аракеттеринин (аракетсиздигинин) кооптуулугун түшүнсө, камсыздандыруу окуясынын келип чыгуу ыктымалдыгын алдын ала билсе жана камсыздандыруу окуясынын келип чыгышына аң-сезимдүү түрдө жол берсе же ага кайдыгер мамиле кылса, анда атайылап аракеттенген деп таанылат;

Эгерде камсыздандыруу келишиминде башкача каралбаса, ушул Жалпы шарттардын алкагында Камсыздандырылуучу, жетекчи кызматкер деп, өзүнүн кызматтык милдеттери боюнча колдонуудагы ченемдик-укуктук актылар же тиешелүү тармактык нускамалар же методикалык көрсөтмөлөр менен белгиленген тигил же бул эрежелердин жана ченемдердин сакталышына түздөн-түз жооптуу болгон жетекчилер гана таанылат;

3.8.4. Өзүнөн-өзү күйүү, ачытуу, чирүү же камсыздандырылган объектилердин башка табигый касиеттери; Эскертүү: өзүнөн-өзү күйүү-бул мүлктүн күйүп жаткан же ысып кеткен денеге тийбестен жана нурлуу жылуулук жок болгон учурда күйүп кетүү кубулушу;

3.8.5. Курулуштардын же алардын бөлүктөрүнүн урашы, чөгүшү, жарака кетиши, кысылышы, кеңейиши же жолдордун же тротуарлардын, ошондой эле имараттардын, курулуштардын же инженердик курулмалардын фундаменттеринин, дубалдарынын, көтөрүүчү конструкцияларынын же жабууларынын көөп чыгышы, эгерде алар камсыздандыруу окуясынан келип чыкпаса;

- 3.8.6. Камсыздандыруу окуясы учурунда же андан кийин дароо мүлктү уурдоо;
- 3.8.7. Камсыздандырылуучу (Пайда алуучу) же алардын макулдугу менен, Камсыздандырылуучунун (Пайда алуучунун) өкүлдөрү, ошондой эле Камсыздандырылуучу (Пайда алуучу) менен чогуу жашаган адамдар тарабынан белгиленген коопсуздук нормаларынын жана эрежелеринин бузулушу (анын ичинде өрт коопсуздугу, электр коопсуздугу, буу, газ приборлорун, жылытуучу түзүлүштөрдү, тиричилик техникасын пайдалануу жана күтүү, курулуш жана оңдоо иштерин жүргүзүү ж.б. чөйрөлөрүндө белгиленген эрежелер, нускамалар жана башка ченемдик актылар), ошондой эле камсыздандырылган мүлктү ал арналган максаттардан башка максаттарда пайдалануунун натыйжасында бузулушу.
- 3.8.8. Имараттын элементтеринин/материалдарынын кичирейиши - алардын нымдуулугун жоготуунун, тыгыздоо, катуулануу жана башка процесстердин натыйжасында материалдардын сызыктуу өлчөмдөрүнүн жана көлөмүнүн азайышы.
- 3.8.9. Имараттын чөгүшү - топурактын структурасынын түп-тамырынан бери өзгөрүшү менен коштолбогон курулуштун негизинин деформациясы. Топурактын тыгыздоосунан жана анын тешиктеринен ашыкча суунун чыгышынан келип чыгат.
- 3.8.10. Техногендик титирөөдөн келип чыккан зыян - адамдын ишмердүүлүгүнөн келип чыккан титирөөлөр (транспорттун кыймылы, курулуш иштери ж.б.).
- 3.9. Эгерде камсыздандыруу келишиминде башкача каралбаса, Камсыздандыруучу төмөнкү учурларда келтирилген зыяндарды төлөп бербейт:
- 3.9.1. Электр энергиясын берүүдөгү өчүрүүлөр, үзгүлтүктөр, бузулуулар, четтөөлөр жана термелүүлөр;
- 3.9.2. Өндүрүштүн, сооданын же башка чарбалык ишмердүүлүктүн токтоп калышы;
- 3.9.3. Ижара акысынын түшпөй калышы;
- 3.9.4. Пайданын жоголушу;
- 3.9.5. Курулуштардын бузулушу, аймакты тазалоо, бузулган мүлктүн жана/же таштандылардын калдыктарын чыгаруу;
- 3.9.6. Башка кыйыр зыяндар (мисалы, пайдадан кол жуу), эгерде алар камсыздандыруу окуясынан келип чыккан болсо дагы.
- 3.10. Эгерде камсыздандыруу келишиминде башкача каралбаса, төмөнкү окуялардын натыйжасында келтирилген зыян камсыздандыруу окуясы болуп саналбайт жана төлөнүп берилбейт:
- 3.10.1. Элдик толкундоолор, иш таштоолор, локауттар;
- 3.10.2. Камсыздандырылган мүлктүн курулуш же монтаждоо иштеринин, ошондой эле камсыздандырылган имараттарды реконструкциялоо же кайра жабдуу иштеринин жүрүшүндө бузулушу;
- 3.10.3. Террористтик актылар, диверсиялар.
- 3.11. Камсыздандыруу келишиминде Камсыздандыруучунун жоопкерчилигинин көлөмүнөн башка дагы алып салуулар каралышы мүмкүн.

§ 4. КАМСЫЗДАНДЫРУУ СУММАСЫ

- 4.1. Камсыздандыруу суммасы болуп камсыздандыруу келишиминде аныкталган акчалай сумма эсептелет, анын чегинде Камсыздандыруучу камсыздандыруу учуру келип чыккан учурда (камсыздандыруу учурлары), камсыздандыруу келишиминде каралган тартипте камсыздандыруу төлөмүн төлөп берүүгө милдеттенет. Камсыздандыруу негизсиз байытуунун булагы боло албайт.
- 4.2. Камсыздандыруу суммасы камсыздандыруу келишими түзүлгөн учурда (күнү) камсыздандырылган мүлктүн турган жериндеги иш жүзүндөгү наркынан (камсыздандыруу наркынан) ашпаган өлчөмдө белгиленет.
- 4.3. Эгерде камсыздандыруу келишиминде башкача каралбаса, камсыздандыруу суммасы төмөнкүдөй аныкталат:
- 4.3.1. Жабдуулар, машиналар, инвентарь, үй буюмдары жана жеке колдонуу буюмдары үчүн - камсыздандырылууга тийиш болгон же камсыздандырылган буюмга толугу менен окшош буюмду сатып алуу наркынын негизинде, эскирүүсүн алып салуу менен;
- 4.3.2. Имараттар жана курулмалар үчүн - камсыздандырылууга тийиш болгон же камсыздандырылган имаратка толугу менен окшош имаратты ушул аймакта куруу наркынын негизинде, эскирүүсүн жана камсыздандырылууга тийиш болгон же камсыздандырылган имараттын же курулманын эксплуатациялык-техникалык абалын эске алуу менен;
- 4.3.3. Камсыздандырылуучу тарабынан даярдалган товарлар үчүн (өндүрүш аягына чыга элек жана даяр) - камсыздандырылган буюмдарды кайрадан даярдоо үчүн зарыл болгон ишкананын чыгымдарынын негизинде, бирок алардын сатуу баасынан ашпаган өлчөмдө;
- 4.3.4. Камсыздандырылуучу соода кылган товарлар, ошондой эле Камсыздандырылуучу тарабынан сатылып алынган чийки зат үчүн - аларды Камсыздандырылуучунун сатып алуу наркынын негизинде.
- 4.4. Камсыздандыруу келишиминде камсыздандыруу суммасы ар бир камсыздандырылган объект боюнча же алардын жыйындысы боюнча белгиленет.
- 4.5. Эгерде камсыздандыруу келишиминде башкача каралбаса, камсыздандыруу келишимин түзүүдө камсыздандыруу суммасы камсыздандыруу наркынан төмөн белгиленген учурда, камсыздандыруу окуясы

келип чыкканда, Камсыздандыруучу Камсыздандырылуучуга (Пайда алуучуга) келтирилген зыяндын бир бөлүгүн камсыздандыруу келишимин түзүү учурунда белгиленген камсыздандыруу суммасынын камсыздандыруу наркына болгон катышына пропорционалдуу түрдө төлөп берет.

4.6. Эгерде камсыздандыруу келишиминде көрсөтүлгөн камсыздандыруу суммасы камсыздандыруу наркынан ашып кетсе, келишим камсыздандыруу наркын ашып кеткен камсыздандыруу суммасынын бөлүгүндө жараксыз болуп саналат, ал эми ашыкча төлөнгөн камсыздандыруу сыйлыгы бул учурда кайтарылбайт.

Эгерде камсыздандыруу келишиминде камсыздандыруу суммасын ашыра көрсөтүү Камсыздандырылуучунун алдоосунун натыйжасы болсо, Камсыздандыруучу келишимди жараксыз деп табууну жана ага келтирилген зыяндын ордун Камсыздандыруучудан алган камсыздандыруу сыйлыгынын суммасынан ашкан өлчөмдө толтурууну талап кылууга укуктуу.

4.7. Камсыздандыруу төлөмү төлөнгөндөн кийин камсыздандыруу суммасы төлөнгөн төлөмдүн өлчөмүнө азаят. Камсыздандыруу суммасын азайтуу камсыздандыруу окуясы болгон күндөн тартып жүргүзүлөт. Жабыр тарткан мүлктү калыбына келтирүү же алмаштыруу учурунда Камсыздандырылуучу кошумча сыйлык үчүн баштапкы камсыздандыруу суммасын (суммаларын) калыбына келтирүүгө укуктуу.

4.8. Камсыздандыруу суммалары улуттук валютада белгиленет. Тараптардын макулдашуусу боюнча камсыздандыруу келишиминде чет элдик валютадагы камсыздандыруу суммалары көрсөтүлүшү мүмкүн, алардын эквиваленти улуттук валютадагы тиешелүү суммалар болуп саналат (мындан ары – валюталык эквивалент менен камсыздандыруу).

4.9. Тараптардын өзүнчө макулдашуусу боюнча камсыздандыруу келишиминде Камсыздандыруучунун жоопкерчилиги лимити (автоматтык түрдө камтуу) Камсыздандыруу келишими күчүнө киргенден кийин Камсыздандырылуучу тарабынан менчикке алынган, ижарага алынган, курулган же пайдаланууга берилген мүлккө карата же камсыздандыруу келишими күчүнө киргенден кийин наркы көбөйгөн камсыздандырылган мүлккө карата, бирок камсыздандыруу келишиминде белгиленген чектик лимиттен ашпаган учурда каралышы мүмкүн.

Бул пунктта көрсөтүлгөн мүлк камсыздандыруу келишиминде белгиленген мөөнөттө камсыздандыруу үчүн Камсыздандыруучуга жазуу жүзүндө билдирилиши керек, андан кийин Камсыздандыруучу камсыздандыруу келишимине кошумча түзөт, эгерде камсыздандыруу келишиминде башкача каралбаса, камсыздандыруу сыйлыгын кайра эсептөө менен толуктайт.

§ 5. ФРАНШИЗА

5.1. Тараптардын макулдашуусу боюнча камсыздандыруу келишиминде франшиза каралышы мүмкүн.

Франшиза – бул камсыздандыруу келишиминин шарттарында каралган Камсыздандырылуучунун чыгымдарынын Камсыздандыруучу тарабынан орду толтурулбай турган бөлүгү. Франшиза абсолюттук өлчөмдө же камсыздандыруу суммасына же зыяндын өлчөмүнө карата пайыз менен белгилениши мүмкүн.

5.2. Камсыздандыруу келишиминде шарттуу франшиза жана шартсыз франшиза каралышы мүмкүн.

5.2.1. Шарттуу франшизада Камсыздандыруучу франшизанын белгиленген суммасына барабар же андан ашпаган зыян үчүн жоопкерчиликтен бошотулат жана эгерде анын өлчөмү франшизанын суммасынан көп болсо, зыянды толугу менен төлөп берүүгө тийиш.

5.2.2. Шартсыз франшиза болгон учурда Камсыздандыруучу бардык учурларда франшизанын өлчөмүн алып салуу менен зыянды төлөп берет.

5.3. Эгерде бир нече камсыздандыруу учурлары болуп кетсе, франшиза ар бир учур боюнча компенсацияны эсептөөдө эске алынат.

5.4. Эгерде бир камсыздандыруу учурунун натыйжасында камсыздандырылган бир нече объект же объекттердин тобу бузулса, алар үчүн камсыздандыруу келишиминде өзүнчө франшизалар каралган болсо, анда франшизалар ар бир объект же объекттердин тобу боюнча компенсацияны эсептөөдө эске алынат.

5.5. Эгерде камсыздандыруу келишиминде (полисте) франшизанын конкреттүү түрү көрсөтүлбөсө, камсыздандыруу төлөмдөрүн эсептөөдө жана төлөөдө "шартсыз" франшизасынын түрү колдонулат.

§ 6. Камсыздандыруу сыйлыгы.

6.1. Камсыздандыруу төгүмү деп камсыздандыруу келишиминде белгиленген тартипте жана мөөнөттө Камсыздандыруучу Камсыздандырылуучуга төлөөгө милдеттүү болгон камсыздандыруу үчүн төлөм түшүнүлөт.

6.2. Камсыздандыруу сыйлыгынын өлчөмү Камсыздандыруучу тараптардын макулдашылган камсыздандыруу суммаларынын, франшизалардын өлчөмүнүн, камсыздандыруу мезгилинин, камсыздандырылган тобокелдиктердин жана Камсыздандыруучунун жоопкерчилигинин көлөмүн жана тобокелдиктин даражасын аныктоочу башка факторлордун негизинде аныкталат.

6.3. Камсыздандыруу сыйлыгы тараптардын макулдашуусу боюнча бир жолу же бөлүп төлөнөт жана камсыздандыруу төгүмдөрү менен төлөнүшү мүмкүн.

6.4. Камсыздандырылуучунун камсыздандыруу келишиминде каралган мөөнөттө жана өлчөмдө камсыздандыруу сыйлыгын же анын кезектеги төгүмүн төлөбөшү камсыздандыруу келишимин олуттуу

бузуу катары каралат жана Камсыздандыруучуга камсыздандыруу учуру келип жеткен учурга карата камсыздандыруу сыйлыгы (төгүм) тийиштүү түрдө төлөнбөгөн болсо, камсыздандыруу окуясы боюнча төлөмдөрдү төлөөдөн баш тартууга укук берет.

6.5. Валюталык эквиваленти бар камсыздандырууда, эгерде камсыздандыруу келишиминде жана акчалай эсептешүүлөр жөнүндө мыйзамдарда башкача каралбаса, камсыздандыруу сыйлыгы улуттук валютада Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын чет өлкөлүк валюта үчүн төлөө (которуу) күнүнө карата белгиленген курсу боюнча төлөнөт.

6.6. 1 жылдан аз мөөнөткө түзүлгөн камсыздандыруу келишимдери боюнча камсыздандыруу сыйлыгы жылдык сыйлыктын суммасынан төмөнкү өлчөмдөрдө белгиленет:

- 1 айга камсыздандырууда – 20%;
- 2 айга камсыздандырууда – 30%;
- 3 айга камсыздандырууда – 40%;
- 4 айга камсыздандырууда – 50%;
- 5 айга камсыздандырууда – 60%;
- 6 айга камсыздандырууда – 70%;
- 7 айга камсыздандырууда – 75%;
- 8 айга камсыздандырууда – 80%;
- 9 айга камсыздандырууда – 85%;
- 10 айга камсыздандырууда – 90%;
- 11 айга камсыздандырууда – 95%.

Камсыздандыруу келишими узартылганда, камсыздандыруу сыйлыгынын өлчөмү баштапкы келишимдин мөөнөтүнө пропорционалдуу аныкталат, мында толук эмес ай үчүн төлөм толук ай катары эсептелет.

§ 7. Камсыздандыруу аймагы

7.1. Камсыздандыруу аймагы – бул камсыздандыруу келишиминин мөөнөтү ичинде камсыздандыруу окуясы келип чыккан аймак, бул Камсыздандыруучунун камсыздандыруу төлөмүн төлөө милдеттенмесин шарттайт.

7.2. Эгерде камсыздандыруу келишиминде башкача каралбаса, мүлк камсыздандыруу келишиминде көрсөтүлгөн аймактардын чегинде гана камсыздандырылган деп эсептелет. Камсыздандыруу аймагы болуп камсыздандыруу келишиминде көрсөтүлгөн имараттардын жайлары, ошондой эле камсыздандыруу келишиминде көрсөтүлгөн жер участоктору же камсыздандырылган объектилер курулган участоктор, эгерде бул участоктор бөтөн адамдардын пайдалануусун жокко чыгаруучу түрдө тосулган болсо саналат.

7.3. Эгерде камсыздандырылган мүлк бул камсыздандыруу аймагынан чыгып кетсе, ага карата камсыздандыруу келишими күчүн жоготот.

7.4. Ушул Эрежелерге ылайык камсыздандыруу окуясы деп түздөн-түз камсыздандыруу аймагында болгон окуя таанылат.

§ 8. КАМСЫЗДАНДЫРУУ КЕЛИШИМИН ТҮЗҮҮ, МӨӨНӨТҮ ЖАНА ТОКТОТУУ

8.1. Камсыздандыруу келишими деп Камсыздандырылуучу менен Камсыздандыруучунун ортосундагы макулдашуу түшүнүлөт, ага ылайык Камсыздандыруучу келишимде каралган төлөм (камсыздандыруу сыйлыгы) үчүн камсыздандыруу келишиминде каралган камсыздандыруу окуясы болгон учурда Камсыздандырылуучуга же камсыздандыруу келишими түзүлгөн башка жакка (Пайда алуучуга) келишимде аныкталган камсыздандыруу суммасынын чегинде камсыздандыруу төлөмүн төлөп берүүгө милдеттенет.

8.2. Камсыздандыруу келишими Камсыздандырылуучунун жазуу жүзүндөгү арызынын негизинде түзүлөт. Арызда камсыздандырууга берилүүчү объекттер жөнүндө бардык керектүү маалыматтар камтылууга тийиш, ошондой эле Камсыздандырылуучу же камсыздандыруу келишимине кол коюуга ыйгарым укуктуу башка адам тарабынан кол коюлушу керек. Камсыздандыруу келишими түзүлгөндөн кийин арыз камсыздандыруу келишиминин ажырагыс бөлүгү болуп калат жана Камсыздандыруучуда сакталат.

8.3. Камсыздандыруу келишимин түзүүдө Камсыздандырылуучу Камсыздандыруучуга камсыздандырууга алынуучу тобокелдиктин даражасын аныктоо үчүн маанилүү болгон өзүнө белгилүү болгон бардык жагдайлар жөнүндө билдирүүгө милдеттүү. Камсыздандырылуучу ошондой эле Камсыздандыруучу тарабынан тобокелдиктин даражасын аныктоо максатында коюлган бардык суроолорго жооп берүүгө милдеттүү. Эгерде Камсыздандырылуучу тарабынан билдирилген маалыматтар жалпысынан же жарым-жартылай чындыкка дал келбесе жана Камсыздандырылуучу атайылап жалган маалымат бергендиги аныкталса, Камсыздандыруучу камсыздандыруу келишимин жараксыз деп табууну талап кылууга укуктуу. Эгерде мындай келишим жараксыз деп табылса, анда келишим боюнча кандайдыр бир төлөмдөр болгон учурда Камсыздандырылуучу Камсыздандыруучуга бардык төлөнгөн төлөмдөрдү толугу менен кайтарып берет.

8.4. Камсыздандыруу келишими жазуу жүзүндө түзүлөт жана эки тарап кол койгон бир документти түзүү жолу менен же Камсыздандыруучунун Камсыздандырылуучуга камсыздандыруу полисин берүүсү аркылуу таризделиши мүмкүн.

8.5. Эгерде камсыздандыруу келишиминде башкача каралбаса, камсыздандыруу келишими камсыздандыруу сыйлыгы же анын биринчи төгүмү төлөнгөн учурдан тартып күчүнө кирет.

8.5.1. Эгерде камсыздандыруу келишими камсыздандыруу сыйлыгы же биринчи камсыздандыруу төгүмү төлөнгөндөн башка учурдан тартып күчүнө кириши каралган болсо, камсыздандыруу сыйлыгы же биринчи камсыздандыруу төгүмү камсыздандыруу келишиминде камсыздандыруу сыйлыгынын же анын биринчи төгүмүн төлөө күнү катары белгиленген күндөн тартып 10 күндүн ичинде төлөнбөсө, Камсыздандыруучу келишимди бир тараптуу тартипте токтотууга укуктуу.

Эгерде камсыздандыруу келишими Камсыздандыруучунун ушул пунктта белгиленген тартипте камсыздандыруу келишимин токтотуу укугу келип чыккан учурда күчүнө кире элек болсо, келишим күчүнө кирбеген деп эсептелет жана анын тараптары үчүн кандайдыр бир укуктук кесепеттерге алып келбейт.

8.5.2. Камсыздандыруу келишиминде төлөө күнү катары белгиленген күндөн тартып 10 күндүн ичинде кезектеги камсыздандыруу төгүмү төлөнбөсө, Камсыздандыруучу келишимди бир тараптуу тартипте токтотууга укуктуу.

8.5.3. Камсыздандыруучу ушул Эрежелердин 8.5.1 жана 8.5.2-пунктчаларында каралган 10 (он) күн өткөндөн кийин келип чыккан камсыздандыруу учурларына карата камсыздандыруу төлөмүн жүргүзүү милдетинен бошотулат.

8.5.4. Камсыздандыруу келишими Камсыздандыруучу тарабынан ушул берененин 8.5.2-пунктунда каралган негиздер боюнча жана тартипте бир тараптуу тартипте токтотулган учурда, Камсыздандыруучуга төлөнгөн камсыздандыруу сыйлыгы кайтарылбайт.

8.5.5. Камсыздандырылуучунун камсыздандыруу сыйлыгын (камсыздандыруу төгүмүн) төлөбөгөндүгүнүн башка кесепеттери камсыздандыруу келишиминде белгилениши мүмкүн.

8.6. Камсыздандыруу келишими бир жылдык мөөнөткө же тараптардын макулдашуусу боюнча башка мөөнөткө (камсыздандыруу мезгилине) түзүлөт, ал камсыздандыруу келишиминде көрсөтүлөт.

8.7. Камсыздандыруу келишими төмөнкү учурларда токтотулат:

8.7.1. Келишимде анын аяктоо күнү катары көрсөтүлгөн мөөнөттүн бүтүшү;

8.7.2. Камсыздандыруучунун келишим боюнча милдеттенмелерин толук көлөмдө аткарышы (камсыздандыруу суммасынын өлчөмүндө зыяндын ордун толтуруу);

8.7.3. Камсыздандыруучунун мыйзам тарабынан белгиленген тартипте жоюлушу;

8.7.4. Соттун чечими боюнча камсыздандыруу келишимин жараксыз деп таануу;

8.7.5. Тараптардын макулдашуусу боюнча;

8.7.6. Күчүндөгү мыйзамдарда, ушул Эрежелерде жана камсыздандыруу келишиминде каралган башка учурларда.

8.8. Камсыздандыруу келишими анын мөөнөтү бүтө электе эле токтотулат, эгерде ал күчүнө киргенден кийин камсыздандыруу окуясынын болушу мүмкүнчүлүгү жоголуп, камсыздандыруу тобокелдиги камсыздандыруу окуясынан башка жагдайлардан улам токтосо, атап айтканда, камсыздандырылган мүлктү камсыздандыруу окуясынан башка себептерден улам каза болгон учурда.

Ушул пунктта көрсөтүлгөн жагдайлар боюнча камсыздандыруу келишими мөөнөтүнөн мурда токтотулган учурда, Камсыздандыруучуга камсыздандыруу келишиминин өтпөгөн мөөнөтү үчүн камсыздандыруу сыйлыгынын бир бөлүгү кайтарылат.

8.9. Камсыздандырылуучу камсыздандыруу келишиминен каалаган убакта баш тарта алат, эгерде баш тарткан учурда камсыздандыруу окуясынын келип чыгуу мүмкүнчүлүгү ушул Эрежелердин 5.6-пунктунда көрсөтүлгөн жагдайларга байланыштуу жокко чыгарылбаса.

Камсыздандырылуучу камсыздандыруу келишиминен мөөнөтүнөн мурда баш тарткан учурда, эгерде келишимде башкача каралбаса, Камсыздандыруучуга төлөнгөн камсыздандыруу сыйлыгы кайтарылбайт.

8.10. Камсыздандыруучу колдонуудагы мыйзамдарда жана камсыздандыруу келишиминде каралган учурларда камсыздандыруу келишимин мөөнөтүнөн мурда бузууга укуктуу.

8.10.1. Камсыздандыруучу тарабынан камсыздандырылган мүлктү текшерүү үчүн Камсыздандырылуучу баш тарткан учурда Камсыздандыруучу камсыздандыруу келишимин бир тараптуу тартипте бузууга укуктуу жана Камсыздандыруучуга төлөнгөн камсыздандыруу сый акысы кайтарылбайт.

8.11. Камсыздандыруучунун камсыздандыруу келишими боюнча жоопкерчилиги камсыздандыруу келишиминде көрсөтүлгөн мөөнөттө токтотулат. Эгерде келишим Тараптардын бири тарабынан бир тараптуу тартипте бузулса, анда жоопкерчилик башка тарап бузуу жөнүндө жазуу жүзүндөгү билдирүүнү алган күндөн тартып (камсыздандыруу келишиминде көрсөтүлгөн дарек боюнча) же болбосо мындай билдирүүдө көрсөтүлгөн башка күндөн тартып токтотулат (эгерде камсыздандыруу келишиминде жана ушул Эрежелерде башкача каралбаса).

§ 9. Тобокелдик даражасынын өзгөрүшү

9.1. Камсыздандыруу келишиминин колдонуу мөөнөтүндө Камсыздандырылуучу (Пайда алуучу) тобокелдик даражасынын өзгөрүшүнө алып келүүчү жагдайлар жөнүндө, мисалы: мүлктү ижарага берүү, күрөөгө коюу, башка адамга пайдаланууга же тескөөгө берүү, мүлккө менчик укугунун башка адамга өтүшү, өндүрүштүн токтотулушу же анын мүнөзүнүн олуттуу өзгөрүшү, имараттарды жана курулмаларды бузуу,

капиталдык оңдоо, кайра куруу же кайра жабдуу, жабдууларды жарым-жартылай же толугу менен алмаштыруу, коопсуздук режимин өзгөртүү, мүлктүн бузулушу же жок кылынышы ж.б. жөнүндө, камсыздандыруу келишими боюнча чыгымдардын орду толтурулушуна же толтурулбашына карабастан, ага белгилүү болгондон кийин дароо Камсыздандыруучуга жазуу жүзүндө кабарлоого милдеттүү.

9.2. Камсыздандырылган мүлккө укуктар камсыздандыруу келишими түзүлгөн адамдан башка адамга өткөн учурда, мыйзамдарда каралган учурларды кошпогондо, бул келишим боюнча укуктар жана милдеттер мүлккө укуктар өткөн адамга өтөт. Камсыздандырылган мүлккө укуктар өткөн адам бул тууралуу Камсыздандыруучуга токтоосуз кабарлоого милдеттүү.

9.3. Камсыздандыруу тобокелдик даражасын көбөйтүүгө алып келген жагдайлар жөнүндө кабардар болгон Камсыздандыруучу камсыздандыруу келишиминин шарттарын өзгөртүүнү же тобокелдикти көбөйтүүгө жараша кошумча камсыздандыруу сыйлыгын төлөөнү талап кылууга укуктуу.

Эгерде Камсыздандырылуучу (Пайда алуучу) камсыздандыруу келишиминин шарттарын өзгөртүүгө же камсыздандыруу төгүмүн кошумча төлөөгө каршы болсо, Камсыздандыруучу келишимди бузууну талап кылууга укуктуу.

9.4. Эгерде Камсыздандырылуучу 9.1-пункттагы милдеттенмелерин бузса, Камсыздандыруучу келишимди бузууну жана келишимди бузуудан келип чыккан зыяндарды төлөп берүүнү талап кылууга укуктуу, ал эми камсыздандыруу окуясы болгон учурда Камсыздандыруучу ага камсыздандыруу төлөмүн төлөөдөн баш тартууга укуктуу.

9.5. Тобокелдик даражасынын жогорулашы болгонбу же жокпу, ага карабастан, Камсыздандыруучу камсыздандыруу келишиминин мөөнөтүнүн ичинде камсыздандырылган мүлктүн абалын жана наркын, ошондой эле Камсыздандырылуучу тарабынан билдирилген маалыматтардын тууралыгын текшерүүгө укуктуу. Камсыздандырылуучу Камсыздандыруучуга камсыздандырылган мүлктүн абалын текшерүүдөн баш тартууга укугу жок.

9.6. Эгерде Камсыздандырылуучу камсыздандырылган мүлктү Камсыздандыруучу тарабынан текшерүүгө жол бербесе, Камсыздандыруучу камсыздандыруу келишимин бир тараптуу тартипте бузууга укуктуу жана Камсыздандыруучуга төлөнгөн камсыздандыруу сыйлыгы кайтарылбайт.

§ 10. КООПСУЗДУК ЧЕНЕМДЕРИН БУЗУУ

10.1. Эгерде Камсыздандырылуучу мыйзамдар же башка ченемдик актылар менен белгиленген өрт коопсуздугунун, жайларды жана баалуулуктарды коргоонун, жумуштарды коопсуз жүргүзүүнүн же башка ушул сыяктуу нормалардын эрежелерин жана нормаларын бузса, же мындай бузуулар Камсыздандырылуучунун билүүсү менен ишке ашырылса, анда мындай бузуулар тобокелдик даражасын жогорулатуучу жагдайлар катары каралат (ушул Эрежелердин 9.1-пунктун караңыз).

10.2. Камсыздандыруучу коопсуздук ченемдерин бузуу жана/же камсыздандырылган мүлктү пайдалануу ченемдерин бузуу түздөн-түз себеп болгон камсыздандыруу окуялары боюнча төлөмдөрдөн баш тартууга укуктуу. Бирок, эгерде бул ченемдерди бузуу камсыздандыруу окуясынын келип чыгуу себептери менен байланыштуу болбосо, камсыздандыруу төлөмү төлөнөт.

§ 11. КОШ КАМСЫЗДАНДЫРУУ

11.1. Камсыздандырылуучу камсыздандырылган мүлккө карата башка камсыздандыруу уюмдары менен түзүлгөн бардык камсыздандыруу келишимдери жөнүндө Камсыздандыруучуга маалымдоого милдеттүү.

11.2. Эгерде камсыздандыруу учуру келип чыккан учурда Камсыздандыруучуда камсыздандырылган мүлккө (мүлктүк кызыкчылыктарга) карата башка камсыздандыруу келишимдери дагы иштеп жаткан болсо, камсыздандыруу учуру боюнча төлөм ар бир Камсыздандыруучу тарабынан мүлк камсыздандырылган камсыздандыруу суммаларынын катышына пропорционалдуу түрдө бөлүштүрүлөт, ал эми Камсыздандыруучу бардык камсыздандыруу келишимдери боюнча камсыздандыруу суммаларына карата анын үлүшүнө туура келген бөлүгүн гана төлөйт.

§ 12. ҮЧҮНЧҮ ТАРАПТЫН ПАЙДАСЫНА КАМСЫЗДАНДЫРУУ. ПАЙДА АЛУУЧУ

12.1. Камсыздандырылуучу ушул мүлктү сактоодо мыйзамга, башка укуктук актыга же келишимге негизделген кызыкчылыгы бар үчүнчү жактын (Пайда алуучунун) пайдасына камсыздандыруу келишимин түзүүгө укуктуу.

12.2. Камсыздандырылуучу келишимдин колдонуу мөөнөтүнүн ичинде камсыздандыруу келишиминде аталган Пайда алуучуну башка жакка алмаштырууга укуктуу. Пайда алуучуну алмаштыруу жөнүндө Камсыздандырылуучу Камсыздандыруучуга кат жүзүндө билдирүүгө тийиш.

Камсыздандыруу учуру келип чыккандан кийин жана Пайда алуучу камсыздандыруу келишими боюнча кандайдыр бир милдеттерди аткаргандан кийин же Камсыздандыруучуга камсыздандыруу төлөмүн төлөп берүү жөнүндө талап койгондон кийин Пайда алуучуну башка жакка алмаштырууга болбойт.

12.3. Камсыздандыруучу камсыздандыруу келишими боюнча камсыздандыруу төлөмүн алуу талабын коюуда Пайда алуучудан камсыздандыруу келишими боюнча милдеттерди аткарууну талап кылууга укуктуу, анын ичинде Камсыздандырылуучуга жүктөлгөн, бирок ал тарабынан аткарылбаган милдеттерди

дагы талап кыла алат. Мурун аткарылышы керек болгон милдеттерди аткарбоонун же өз убагында аткарбоонун кесепеттеринин тобокелдигин Пайда алуучу тартат.

§ 13. КАМСЫЗДАНДЫРУУ ОКУЯСЫ КЕЛГЕНДЕ КАМСЫЗДАНДЫРУУЧУНУН МИЛДЕТТЕРИ

13.1. Камсыздандыруу окуясы болгондо Камсыздандырылуучу милдеттүү:

13.1.1. Камсыздандыруу окуясы жөнүндө билген же билиши керек болгон күндөн тартып эсептегенде, дароо, бирок кандай болгон күндө дагы үч жумушчу күндөн кечиктирбестен, бул тууралуу Камсыздандыруучуга же анын ыйгарым укуктуу өкүлүнө жазуу жүзүндө (почта аркылуу, курьер аркылуу, телекс, телеграф же телефакс аркылуу) кабарлоого;

13.1.2. Зыянды азайтуу жана камсыздандырылган мүлктү сактап калуу боюнча түзүлгөн жагдайларда бардык акылга сыярлык жана жеткиликтүү чараларды көрүүгө; эгерде бул мүмкүн болсо, Камсыздандырылуучу Камсыздандыруучудан аткарышы керек болгон көрсөтмөлөрдү сурашы керек;

13.1.3. Камсыздандыруучуга же анын өкүлдөрүнө бузулган мүлктү кароого же текшерүүгө, камсыздандыруу окуясынын себептерине жана зыяндын өлчөмүнө байланыштуу иликтөө жүргүзүүгө, зыянды азайтуу жана камсыздандырылган мүлктү сактап калуу боюнча иш-чараларга катышууга мүмкүнчүлүк берүүгө;

13.1.4. Камсыздандыруучунун талабы боюнча камсыздандырылган мүлктүн зыянынын өлчөмү жана зыянга учурашынын же жок болушунун себептери жөнүндө чечим чыгаруу үчүн зарыл болгон, анын ичинде камсыздандыруу окуясынын болгонун ырастаган, анын болгон жагдайын баяндаган, келтирилген зыяндын өлчөмүн ырастаган бардык маалыматтарды, ошондой эле берүүнүн зарылдыгы болгон окуянын мүнөзү жана мыйзамдардын талаптары менен аныкталуучу башка документтерди ага жазуу жүзүндө берүүгө;

13.1.5. Камсыздандыруу окуясынан кийин жабыркаган мүлктү сактап калуу. Камсыздандырылуучу камсыздандыруу окуясынын сүрөтүн, эгерде бул коопсуздук максатында, зыяндын көлөмүн азайтуу зарылдыгы, Камсыздандыруучунун макулдугу менен же Камсыздандыруучуга камсыздандыруу окуясы жөнүндө билдиргенден кийин эки жума өткөндөн кийин гана өзгөртүүгө укуктуу. Эгерде Камсыздандырылуучу камсыздандыруу окуясынын картинасын жогоруда көрсөтүлгөн себептер боюнча өзгөртүүгө ниеттенсе, ал камсыздандыруу окуясынын картинасын Фото, видеосъемка же башка ушуга окшош түрдө кыйла толук чагылдырууга милдеттүү.

13.2. Камсыздандырылуучунун жогоруда көрсөтүлгөн милдеттердин бирин аткарбоосу камсыздандыруу келишимин олуттуу бузуу катары каралат жана Камсыздандыруучу тарабынан камсыздандыруу келишимин аткаруудан бир тараптуу баш тартууга негиз болушу мүмкүн.

13.3. Камсыздандыруучу жана анын өкүлдөрү бул үчүн зарыл болгон чараларды көрүү жана көрсөтүү менен камсыздандырылган мүлктү сактап калууга жана сактоого катышууга укуктуу, бирок Камсыздандыруучунун же анын өкүлдөрүнүн бул аракеттери анын камсыздандыруу төлөмдөрүн төлөө милдетин таануу катары каралышы мүмкүн эмес. Эгерде Камсыздандырылуучу буга тоскоол болсо, анда зыяндын ордун толтуруу зыяндын көбөйүшүнө алып келген өлчөмдө кыскарат.

13.4. Камсыздандыруучунун өкүлү камсыздандыруу окуясы жөнүндө Камсыздандырылуучунун билдирүүсүн күтпөстөн жабыр тарткан мүлктү кароого киришүүгө укуктуу. Камсыздандырылуучу ага бул жагынан тоскоолдук кылууга укугу жок.

13.5. Камсыздандыруу учуру келгенде Камсыздандырылуучунун дооматтарын жөнгө салуу тартиби мүлктү өрттөн жана башка коркунучтардан камсыздандыруу полиси боюнча Камсыздандырылуучулардын дооматтарын жөнгө салуу тартибине (регламентине) ылайык ишке ашырылат (ушул Эрежелерге №1-тиркеме).

§ 14. КАМСЫЗДАНДЫРЫЛУУЧУНУН НИЕТИ

14.1. Эгерде Камсыздандырылуучу, Пайда алуучу, алардын жетекчи кызматкери же өкүлү, ошондой эле өз атынан, бирок Камсыздандырылуучунун же пайда табуучунун билүүсү менен жана таламдарында аракеттенген Жак камсыздандыруу окуясынын пайда болушуна алып келүүчү аракеттерди атайылап жасаса же жол берсе, же камсыздандыруу окуясынын себептерин же зыяндын өлчөмүн аныктоодо Камсыздандыруучуну же анын өкүлдөрүн атайылап адаштырса жана көрсөтүлгөн адамдардын ниети Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында каралган тартипте белгиленсе, Камсыздандыруучу Камсыздандырылуучуга ушул камсыздандыруу окуясы боюнча Камсыздандырылуучунун ордун толтуруп берүү милдетинен бошотулат.

§ 15. КАМСЫЗДАНДЫРУУ ТӨЛӨМДӨРҮН АНЫКТООНУН ЖАНА ТӨЛӨӨНҮН ТАРТИБИ

15.1. Камсыздандыруучу Камсыздандырылуучудан же Пайда алуучудан талап кылынган бардык документтерди алгандан кийин 30 (отуз) жумушчу күндөн ашпаган мөөнөттө Камсыздандырылуучунун талабын маңызы боюнча кароого жана камсыздандыруунун ордун толтурууну төлөөгө, же камсыздандыруу төлөмдөрүн төлөөдөн толук же жарым-жартылай баш тартууга негиздеме берүүгө, же кошумча документтерди суроого милдеттүү.

Камсыздандыруу окуясынын болгон фактысы аныкталган учурда жана зыяндын жалпы суммасы аныкталганга чейин Камсыздандыруучу Камсыздандырылуучуга (Пайда алуучуга) тийиштүү документтер менен ырасталган камсыздандырып ордун толтуруунун сөзсүз түрдө ага тиешелүү бөлүгүн төлөп берүүгө укуктуу.

15.2. Зыяндын өлчөмү Камсыздандыруучу тарабынан кароонун маалыматтарынын, жабыр тарткан мүлктүн чыныгы наркынын, ошондой эле зыяндын өлчөмүн тастыктаган документтердин негизинде аныкталат.

15.3. Эгерде камсыздандыруу келишиминде башкача каралбаса, камсыздандыруу төлөмү төлөнөт:

15.3.1. Мүлк жок болгон же жоголгон учурда - камсыздандыруу окуясы болгон күндөгү анын чыныгы наркынын өлчөмүндө, калдык наркын алып салгандан кийин, бирок камсыздандыруу суммасынан ашпаган өлчөмдө;

15.3.2. Мүлк жабыркаган учурда - калыбына келтирүүгө кеткен чыгымдардын өлчөмүндө, калыбына келтирүү (оңдоо) процессинде алмаштырылган бөлүктөрдүн жана материалдардын эскирүүсүн алып салгандан кийин, бирок камсыздандыруу суммасынан ашпаган өлчөмдө.

Тараптардын өзүнчө макулдашуусу боюнча камсыздандыруу төлөмдөрү окшош мүлктү натуралай берүү, анын ичинде бузулган камсыздандырылган мүлктү калыбына келтирүү (куруу) менен алмаштырылышы мүмкүн.

15.4. Калыбына келтирүүгө кеткен чыгымдарга төмөнкүлөр кирет:

15.4.1. Оңдоо үчүн материалдардын жана запастык бөлүктөрдүн чыгымдары;

15.4.2. Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында белгиленген жумуш убактысынын чегинде подряддык уюмдар жана/же Камсыздандырылуучунун кызматкерлери (жумушчулары) тарабынан оңдоо иштерине төлөөгө кеткен чыгымдар (чарбалык ыкма менен);

15.4.3. Материалдарды оңдоо жерине жеткирүүгө кеткен чыгымдар жана камсыздандырылган буюмдарды камсыздандыруу окуясына чейинки абалына келтирүү үчүн зарыл болгон башка чыгымдар.

15.5. Калыбына келтирүүгө кеткен чыгымдарга төмөнкүлөр кирбейт:

15.5.1. Камсыздандырылган нерсенин өзгөрүшүнөн же жакшырышынан улам кошумча чыгымдар; 15.5.2. Убактылуу же көмөкчү ремонттон же калыбына келтирүүдөн келип чыккан чыгымдар;

15.5.3. Ашыкча зарыл болгон башка чыгымдар.

15.6. Эгерде камсыздандырылган мүлктү эксплуатациялоонун коопсуздугуна коркунуч келтирбестен аларды оңдоо мүмкүн болгондугуна карабастан бузулган бөлүктөрдү же предметтерди алмаштыруу жүргүзүлсө, Камсыздандыруучу Камсыздандырылуучуга бул бөлүктөрдү же буюмдарды оңдоонун наркын, бирок алмаштыруу наркынан ашык эмес ордун толтурат.

15.7. Камсыздандыруучу камсыздандыруу суммасынын чегинде Камсыздандырылуучуга камсыздандыруу учуру келгенде мүмкүн болуучу чыгымдарды болтурбоо же азайтуу максатында жасаган акылга сыярлык жана максатка ылайыктуу чыгымдардын ордун толтурат, бирок камсыздандырылган мүлктүн камсыздандыруу суммасынын 10% ынан ашпайт.

15.8. Камсыздандырылуучу камсыздандыруу окуясынан кийин калган мүлктөн, ал тургай бузулган болсо да, баш тартууга укугу жок. Мындай мүлктүн калдык наркы төлөм суммасынан алынып салынат.

Калдык наркы - жок болгон же бузулган мүлктөн калган материалдардын, бөлүктөрдүн же тетиктердин наркы, анын ичинде:

- бузулбаган, сатууда же наркы боюнча колдонулуучу кадимки баалар боюнча аныкталуучу, Камсыздандырылуучунун балансына запастык (резервдик) бөлүктөр катары коюуда аныкталган; - аларды металл сыныктарына же утилге тапшыруунун наркы боюнча бузулган.

15.9. Тараптардын ортосунда камсыздандыруу окуясынын себептери же зыяндын өлчөмү боюнча талаш-тартыштар келип чыккан учурда, ар бир тарап экспертиза жүргүзүүнү талап кылууга укуктуу. Экспертизаны жүргүзүү аны жүргүзүүнү талап кылган тараптын эсебинен жүргүзүлөт. Эгерде экспертизанын жыйынтыгында Камсыздандыруучунун төлөмдөн баш тартуусу негизсиз болгондугу аныкталса, Камсыздандыруучу экспертиза боюнча чыгымдардын үлүшүн өзүнө алат, ал башында төлөөдөн баш тартылган сумманын жана экспертизанын жыйынтыгы боюнча төлөнгөн компенсациянын суммасынын катышына туура келет. Экспертизадан кийин камсыздандыруу окуясы эмес деп таанылган учурлар боюнча экспертиза жүргүзүүгө кеткен чыгымдар Камсыздандыруучунун эсебине таандык кылынат.

15.10. Камсыздандыруучу камсыздандыруу төлөмүн төмөнкү учурларда кечиктирүүгө укуктуу:

15.10.1. Эгерде анда Камсыздандыруучунун (Пайда алуучунун) камсыздандыруу төлөмүн алууга укугунун тастыктоосу жок болсо - керектүү далилдер берилгенге чейин;

15.10.2. Эгерде тиешелүү ички иштер органдары тарабынан Камсыздандырылуучуга же анын жетектөөчү кызматкерлерине же мамлекеттик компетенттүү органдар тарабынан каршы кылмыш иши козголсо, камсыздандыруу окуясына алып келген жагдайлар боюнча тергөө жүргүзүлүп жатса - тергөө же соттук териштирүү аяктаганга чейин.

15.11. Төлөнгөн камсыздандыруу төлөмүнүн чегинде Камсыздандыруучуга Камсыздандырылуучунун же Пайда алуучунун зыян келтирүү үчүн жооптуу болгон адамдарга карата талап кылуу укугу өтөт.

Камсыздандырылуучу Камсыздандыруучуга бардык документтерди өткөрүп берүүгө жана Камсыздандыруучунун күнөөлүү адамдарга карата талап кылуу укугун ишке ашыруу үчүн зарыл болгон бардык аракеттерди көрүүгө милдеттүү.

Эгерде Камсыздандырылуучу же Пайда алуучу мындай укуктардан баш тартса же бул укуктарды ишке ашыруу алардын күнөөсү боюнча мүмкүн болбосо, Камсыздандыруучу ага жогоруда көрсөтүлгөн аракеттерден улам келтирилген зыянга барабар өлчөмдө камсыздандыруу төлөмүн төлөө милдетинен бошотулат. Эгерде төлөм мурда эле жүргүзүлгөн болсо, Камсыздандырылуучу Камсыздандыруучуга бул зыянга тиешелүү сумманы кайтарып берүүгө милдеттүү.

15.12. Эгерде Камсыздандырылуучу же Пайда алуучу үчүнчү жактардан зыяндын ордун толтурса, Камсыздандыруучу камсыздандыруу шарттары боюнча төлөнүүгө тийиш болгон сумма менен үчүнчү жактардан алынган сумманын ортосундагы айырманы гана төлөйт. Камсыздандырылуучу мындай суммаларды алгандыгы жөнүндө Камсыздандыруучуга дароо кабарлоого милдеттүү.

15.13. Эгерде мыйзам боюнча же ушул Эрежелер боюнча Камсыздандырылуучуну же Пайда алуучуну камсыздандыруу төлөмүн алуу укугунан толугу менен же жарым-жартылай ажыраткан жагдай аныкталса, Камсыздандырылуучу же Пайда алуучу алынган камсыздандыруу төлөмүн (же анын тиешелүү бөлүгүн) Камсыздандыруучуга кайтарып берүүгө милдеттүү.

15.14. Эгерде Камсыздандырылуучу өз убагында жана ушул Эрежелерге ылайык Камсыздандыруучу камсыздандыруу окуясынын белгилери бар окуянын болгондугу жөнүндө кабарласа, анда ал Камсыздандыруучуга камсыздандыруу төлөмдөрүн төлөөгө доомат коюуга укуктуу жана ал Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында белгиленген доонун эскирүү мөөнөтүнүн өтүшү менен тындырылат.

15.15. Эгерде камсыздандыруу келишиминде башкача каралбаса, чет өлкөлүк валюта эквиваленти менен камсыздандырууда камсыздандыруунун ордун толтуруу чет өлкөлүк валютада да, ошондой эле камсыздандыруу ордун толтуруу төлөө (которуу) күнүнө карата ошол чет өлкөлүк валюта үчүн Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын белгиленген курсу боюнча улуттук валютада да төлөнөт. Мында, камсыздандыруу төлөмүн эсептөөдө бул чет өлкөлүк валютанын курсу камсыздандыруу төлөмүн төлөө үчүн максималдуу курстан ашпаган учурда бул шарт колдонулат, мында Камсыздандырылуучу тарабынан Камсыздандыруучуга камсыздандыруу сыйлыгы которулган учурдан тартып өткөн ар бир ай үчүн (анын ичинде толук эмес) 1% га (бир пайызга) көбөйтүлгөн Камсыздандырылуучу тарабынан Камсыздандыруучуга камсыздандыруу сый акысы которулган күнгө карата Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы белгилеген чет өлкөлүк валютанын курсу түшүнүлөт. Эгерде бул чет өлкөлүк валютанын курсу камсыздандыруу төлөмүн төлөө үчүн жогоруда көрсөтүлгөн максималдуу курстан ашып кетсе, камсыздандыруу төлөмүнүн өлчөмү камсыздандыруу төлөмүн төлөө үчүн максималдуу Курстун негизинде аныкталат.

§ 16. ТАЛАШТАРДЫ ЧЕЧҮҮ

16.1. Камсыздандыруучу менен Камсыздандырылуучунун (Пайда алуучунун) ортосундагы камсыздандыруу келишимдери боюнча талаш - тартыштар сүйлөшүүлөр жолу менен, ал эми макулдашууга жетишилбегенде-Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында каралган тартипте чечилет.